

ב"ה

תשורה

משמחת הנישואין של
מאיר וחנה שיחיו פריימן
נ"ו מנחם-אב תשע"ט

*

תדפיס מתוך הספר

מסעות חיי

מאת הרב שלום דובער בוטמן שי' - סב הכלה

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן התמים הרב מאיר והכלה המהוללה מרת חנה שיחיו.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, הידידים והמכרים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו ואותנו כולנו בברכת מזל-טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב-לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו – על-יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע – בתשורה.

...

התשורה היא תדפיס מתוך הספר "מסעות חיי" מאת סב הכלה, הרה"ח הרב שלום דובער בוטמן שי', העומד להופיע בע"ה בימים אלה ובו פרקים מרתקים של זיכרונות וסיפורים, מכתבים ותצלומים, מאשר ראה וחווה במחיצת הרבי ובמחיצת חסידים ואנשי מעשה.

מתוך החומר העשיר שבספר, בחרנו במסמך ייחודי המופיע בספר **בפרסום ראשון** - הדו"ח המפורט שנמסר לרבי על השליחות המיוחדת לחיזוק אנ"ש בארץ הקודש בעקבות התקפת הטרור בבית הספר למלאכה בכפר חב"ד בשנת תשט"ז, אשר הרב בוטמן שי' זכה להיות אחד משלוחים אלה.

ודבר בעתו - בעמדנו בחודש מנחם-אב, בתקופה שבה התבצעה השליחות בימים ההם.

...

ויהי רצון אשר תיכף ומיד ממש נזכה לקיום היעוד "מהרה ישמע... קול חתן וקול כלה", בגאולה האמיתית והשלימה ומלכנו בראשנו.

משפחת בוטמן
רמת השרון

משפחת פריימן
זכרון יעקב

כ"ו מנחם-אב תשע"ט

שליחות תשט"ז

זכות גדולה נפלה בחלקי להיות בין הבחורים השלוחים שהרבי שלח מ-770 לארץ הקודש בקיץ תשט"ז, לעידוד וחיזוק, בעקבות התקפת המחבלים על בית הספר למלאכה בכפר חב"ד באותה שנה. על השליחות נכתב בשעתו בהרחבה ב'בטאון חב"ד' ובמשך השנים גם במקומות נוספים. לפנינו צרור מסמכים אותנטיים על השליחות הרואים אור בפרסום ראשון

מכתב ממצנירות הרבי אודות השליחות

ב"ה, א' מנחם אב ה'תשט"ו

ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'

מוה"ר אברהם חנוך שי' [גליצנשטיין]

שלום וברכה:

במענה על מכתבו מכ"ח תמוז בהנוגע לביקור השלוחים שי,

א. הברקנו לו היום כי השלוחים יגיעו ללוד אי"ה בעש"ק הבע"ל (ה' מנ"א) בשעה 7.10 בבוקר באוירון אל-על מספר 404 היוצא מרומא.

ב. בשים לב אשר מטרת נסיעתם לעודד רוח אנ"ש שי' בכפר ובאה"ק בכלל ואשר עליהם גם לבקר בהישיבות ומוסדות חב"ד באה"ק ת"ו ואשר זמן ביקורם בכלל מוגבל ביותר ותכניתם מלאה וגדושה שאל' צריכים להקדיש כל זמנם, אי אפשר להכניס לתכניתם שום ענינים אחרים כמו שיעורים וכדומה.

ג. על פי התכנית שצוינה בשביל השלוחים ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, מקום דירתם העקרית והרשמית משך זמן ביקורם באה"ק ת"ו יהי: שבוע בכפר, שבוע בישיבת לוד ושבוע בירושלים. ומהזמן שיהיו בירושלים, יומיים צריכים להיות בישיבת תו"א ונמנים כתלמידי תו"א.

ד. באשר אי אפשר לקבוע מראש כל סדרי זמניהם ובקוריהם ואשר לכן צריכים להיות חפשים ומוכנים בכל עת למילוי תפקידיהם ותכניתם, לכן אי אפשר להם להתקשר עם איזה משרד טוריסטי או איזה שירות.

שלוחי הרבי בתשט"ז בתחנת ביניים בציריך

עם הנחיתה בארץ הקודש, עם הרב פנחס אלטהויז

ה. בכלל, בקשנו את הרימי"ל שי' זלמנוב, באשר הוא מכיר באברכים והם מכירים בו, להיות לשלוחים לעינים ולסדר תכניתם על אתר בצוותא עם מי שימצאו לנכון, ובודאי כל אחד ואחד מאנ"ש שי' יעשה כל האפשר לעזור לשלוחים שי' למלא תפקידם על הצד היותר טוב.

בכבוד וברכה

מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

חמ"א חדקוב

בטח יודיע אדות הנ"ל גם להנהלת אגו"ח וצאגו"ח

•••

כרות ברכה לשלוחי הרבי בקיץ תשט"ז בכניסה לכפר חב"ד

מזכירות

ב"ה, ח"י מנ"א תשט"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה' אברהם חנוך שי' [גליצנשטיין]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיו"ד מנ"א לכ"ק אדמו"ר שליט"א,
תודה רבה על הודעתו אודות מהלך עבודת השלוחים שיחיו, ועל השתדלותו
במרץ להיות בעזרם לכל הצריך להם.

ובדבר שאלתו אם לסדר שא' משלוחים שי' ינאם ברדיו אודות שליחותם,
ודאי הדבר כי יש להשתמש בהזדמנות זו וכמו"כ לכל הזדמנות דומה אליו
כדי לפרסם באופן המתאים את מטרת שליחותם יחד עם זה לעורר בדברים
משמחים ונלהבים את כל אחבנ"י שיחיו, להתחזק בקיום התורה ומצות
וחסידות.

בין המבוא והסיום בהנאום שברדיו, טוב להכניס לתוכו קטע משיחת כ"ק
אדמו"ר שליט"א שימצאו להתאים למטרה זה בהתייעצותם שם. ואולי אפשר
לתכלית זו להשתמש גם בקטע של השיחה מיום ב' שבועות בנוגע לנסיעתם,
מד"ה כ"ק אד"ש ... בנוגע לפועל וכו' אזוי ווי עס דארף זיין וכו'.

אף דבודאי נמצאות בידי השלוחים הנחה, בכל זאת ליתר שאת שולחים אנו העתקה בלתי מוגהת.

בברכת כט"ס

מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

חמ"א חדקוב

הדו"ח המלא שנמסר לרבי - יומן

יום ג' ט"ז מנ"א, לוד

שעה 2:30 התועדנו עם התלמידים הצעירים בלוד, בהבנין הגדול שבאמצע הפרדס, נאספו יותר ממאתים תלמידים עם המלמדים בחדר האוכל, שם נאמו לפנייהם בעברית שד"ב בוטמאן, שד"ב שם-טוב, ואברהם קארף, אודות הזכות הגדול שזכו ללמוד בא' ממוסדות שייסדם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הצענו להנהלת הישיבה שנחלק מתנות להתלמידים לזכרון, והם הציעו לחלק תניא'ס, ואודות ההוצאות אמר ר' אברהם שי' פאריז שהמחיר הוא לירה אחת בעד תניא, ושהוא יתן החצי אם הישיבה תתן את חצי השני, והסכימו לזה.

בסוף ההתועדות עמד א' מהתלמידים ובשם כל התלמידים בקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש.

לקחו צילומים מההתועדות. סיום ההתועדות בשעה 4:00.

אחר סיום ההתועדות נצטלמנו ביחד עם תלמידי הישיבה בחצר.

אח"כ נסעו אחדים לכפר חב"ד להתועד עם תלמידי בתי הספר למלאכה דשם. א' התלמידים אמר בשם כולם אשר רוצים הם לעשות הקלטה מאחת משיחותיו של כ"ק אד"ש במיוחד עבורם, כי לא שמעו מעולם את קולו הק' ורוצים לשמוע איך שהוא מדבר אליהם, כי המקום הגשמי אינו מפסיק. הבטחנו להם למסור לכ"ק אד"ש את דרישתם.

ההתועדות ארכה כשתי שעות, דיברו: שד"ב בוטמאן, שד"ב שם-טוב, אברהם קארף, ושולם איידעלמאן. המדריך ר' מרדכי לעווין הסביר להם מעט את תוכן הדיבורים.

במהלך השליחות בקיץ תשט"ז. מימין לשמאל: הרב יהודה לייב זלמנוב (עם הגב למצלמה), הרב אבא לוי, הרב מנחם מענדל רסקין, השליח הרב בוטמן, הרב שלום דובנר לוי, הרב חיים שרייבר

אחר תפלת מנחה נמשכה ההתועדות, אך התלמידים הצעירים הלכו, ונשארו רק התלמידים היותר גדולים, ההתועדות נמשכה עד שעה מאוחרת בלילה, דיברו: קארף ראזענפעלד ובוטמאן.

חלק מהנוסעים לכפר חב"ד יצאו באמצע ההתועדות ונסעו לתל אביב לההתועדות עם אנ"ש דשם, ושם הצטרפו עליהם אלו שנשארו בלוד ולא נסעו לכפר חב"ד.

ההתועדות היתה בביהכ"נ חב"ד ברחוב נחלת בנימין, זמן ההתועדות הוגבל לשעה השמינית, אבל השלוחים איחרו והגיעו בשעה חצי העשירית.

הנאספים כשמונים איש, נמשכה כשתי שעות.

בתחלה חזר שד"ב שם-טוב משיחת כ"ק אד"ש ט"ז תמוז (קעמפ), וגם חזר המאמר ד"ה מזמור לדוד, יהודה קרינסקי חזר חלק משיחת ש"ק י"ד תמוז, ואח"כ דיבר פאגעלמאן אודות עבודה עם הזולת.

לסוף החליטו לארגן צא"ח סניף ת"א. ועל אתר בחרו בועד של ששה אנשים, וא' מהם ר' צבי מאלציק למזכיר.

כן היתה מסיבה של אגודת נשי ובנות חב"ד בתל אביב, הנואמים דוד שוחט ושרגא הרצוג.

אח"ז חזרה ללוד.

השמטות:

בלוד היתה אסיפה בהשתתפות התלמידים הגדולים וכל ההנהלה. יוסף רוזנפלד נאם אודות שמירת הזמן בדיוק, כי כנראה חסר הדבר מעט, וגם להיות בטל להנהלת הישיבה, כי אותם העמיד אד"ש לנהל את כל עניני הישיבה וצריך להיות משמעת חזקה ביותר. וגם שלא לחשוב אודות ענינים של תכלית. וכל תלמיד יכתוב פתקא שמקבל על עצמו אלו ב' הענינים. הענין נתקבל אצלם בכי טוב. נחלט שההנהלה תרשום מתי כל תלמיד בא להלימוד ומתי נעדר (כנהוג בארצוה"ב) והרשימה תושלח בכל חודש לכ"ק אד"ש.

יום ד' מנ"א, תשט"ז. לוד

בבקר נחלקנו לקבוצות בכדי שנוכל לבקר שלשה מבתי ספר של הרשת אהלי י"י ליובאוויטש, ואעפ"י שהי' באמצע ימי החופש שלהם, מ"מ נתקבצו בכל אחד מהמקומות הנ"ל מספר מסוים של תלמידים.

איידעלמאן, רימלער, ופאזנער ביקרו הבי"ס שבכפר סבא, שם נאם פייוויל רימלער, בעברית, לפני ששים תלמידים ותלמידות אודות זכות הגדול שלומדים במוסד של כ"ק אד"ש ונמצאים תחת השגחתו תמיד ואיך שדואג עבורם בגו"ר ומברכם בהצלחה בלימוד שיגדלו להיות ת"ח חסידים ויר"ש, ואחרי ששמעו בהקשבה מיוחדת כתבו מכ' לאד"ש וכולם חתמו עליו בשמחה רבה. אח"כ נשמעו קריאות של הילדים: למה לא בא הרבי? מתי יבוא הרבי? תגיד לרבי שיבוא, תגיד להרבי שיברך את הורינו ויברך את אחינו בצבא וכדומה. וממש מתגעגעים מאד לראות את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א. נשאר רושם עצום עליהם ועלינו.

הרצוג ושוחט ביקרו את ביה"ס בזרנוגה, הרצוג נאם לפני שלשים וחמשה תלמידים.

פאגעלמאן ובוטמאן ביקרו בבי"ס ביפו (סחנא) ושם נאם בעברית שלו"ב בוטמאן לפני ארבעים תלמידים-ות. הרבה תלמידים כבר חזרו הביתה כי הנ"ל באו במאוחר, ונשארו כארבעים. תחלה שרו את הניגון דרך, יודעים

שלוחי הרבי בתשט"ז עם תלמידים בבית הספר למלאכה בכפר חב"ד.
במרכז, המדריך הרב מאיר פרידמן

הרבה אודות אד"ש, נראה אז מען ארבעט מיט זיי [עובדים איתם - משקיעים בחינוכם], וב"ה מצליחים און מען טוט אויף [ופועלים - המאמץ נושא פרי].

בוטמאן מסר פ"ש מאד"ש מה שפעל רושם עז על התל', ואח"כ הסביר להם את הזכות שלומדים בב"ס שיסד אותו אד"ש, ואיך שצריכים לייקר את הזכות ושזה יביא חיזוק בהנהגה היום יומית ביר"ש ובמדות טובות. דבריו השאירו רושם אדיר.

בשעה החמישית התקיימה התוועדות בהישיבה אחי תמימים בתל אביב, לשם נסעו ראזענפעלד, קרינסקי, שוחט והרצוג. בתחלה התועדו עם התלמידים הקטנים, כתת ר' רפאל שי' כהן. הנואמים: רוזנפלד, קרינסקי ושוחט. נמשך כג' רבעי שעה.

אח"כ התועדו ביחוד עם התלמידים הצעירים מתימן שלומדים שם, היו שם שמונה תלמידים. הנואמים היו הנ"ל. נמשך יותר משעה.

באמצע באו: איידעלמאן, רימלער ופוזנר, בדרך חזרתם מכפר סבא.

שלוחי הרבי בתשט"ז עם תלמידים בישיבת תומכי תמימים בלוד. הרב בוטמן רביעי מימין

דוד שוחט ושרגא הרצוג הוכרחו לנסוע באמצע ההתועדות ללוד ושם הצטרף עמהם שד"ב בוטמאן והלכו לאסיפת נשים תימניות. היו שם כמאה נשים וכחמישים גברים, דוד שוחט אמר איזה מילים באידיש (כי היו שם גם אילו נשים אשכנזיות) ואחריו נאם שד"ב בוטמאן בעברית אודות ענין החנוך הכשר לבנים ובנות הצעירים-ות. דוד לעסעלבוים (יליד צרפת, גר בכפר חב"ד) נאם בצרפתית אודות טהרת המשפחה ואודות אד"ש. גם ר' לייב ליפסקער נאם איזה מלים בעברית אודות טהרת המשפחה. נראה הי' המסיבה השאירה על הנאספים-ות רושם חזק.

כססיים פוגלמן ביקורו ביפו (סחנא) נסע יחד עם ר' לייב כהן לבקר בכפר תעוז, ישוב יהודים שבאו מאינדיא, שפעם קיבלו ספרים מהמל"ח. שם נאם פוגלמן באנגלית ור' לייב כהן בעברית, אודות שצריכים להתקשר יותר בליבואוויטש ולשלוח את בניהם ובנותיהם למוסדות חב"ד.

בשעה ששית בערב, נתקיימה אסיפה עם הנהלת ישיבת תו"ת בלוד. המשתתפים: רש"ח קסלמן, ר"א דריזין, ר"נ טרבניק, ר"מ קפלן, ר"א וואלף ור"ח גליצנשטיין. מהשלוחים השתתפו שד"ב שם-טוב ואברהם קארף. ההנהלה

קראו את הנ"ל מפני כי רוצים למסור על ידם את מצב הישיבה לאד"ש וזה הי ג"כ סיבת האסיפה.

האסיפה נמשכה כמה שעות. גליצנשטיין רשם הפרטי-כל.

בלילה נתקיימה אסיפה בכפר חב"ד, המשתתפים-ות: ר"ד בראוומאן, ר"ז סוקביץ, והנשים: צבי' בראוומאן, סימה סודקביץ, סטערע לויין, גנסיא שניאור, שרה רסקין. מהשלוחים: דוד שוחט ושרגא הרצוג. הפרטי-כל רשם אברהם מייזליש. אח"כ חזרו ללוד.

בביהמ"ד בלוד התוועדו הלילה שד"ב שם-טוב, שלום איידלמן ודוד שוחט, עד שעה מאוחרת.

השמטות:

בכל אחד ואחד מהבתי ספר נוכחו גם המנהלים ואיזה מהמורים דשם, כדלהלן:

ביה"ס ביפו (סחנא): המנהל ר' אורי בן-שחר. המורים: ר"ל כהן ר' בנימין לויין וסגל.

ביה"ס בזרנוגה: מהנהלת הרשת: ר' זוסיא וויליאמובסקי. המורים: ר' דוד לעסעלבוים ור' אברהם ליסון.

ביה"ס בכפר סבא: הי' אחד מהמורים, אבל מכיון שהשלוחים איחרו מעט הלכו.

יום ו' י"ט מנ"א, לוד.

בבקר נוסעים: פאגעלמאן, קרינסקי ובוטמאן יחד עם חנוך גליצנשטיין לתחנת השידור בתל אביב, כי הם אמרו כי רוצים לשדר איזה שידור משלוחי אד"ש בהפרוגרם של מלוה מלכה, בכל מוצש"ק משעה 9:30 עד 10:00.

השידור הי' בצורת ראיון. המראיין הי' שמואל אבידור (שמואל הכהן). קודם הראיון ואחריו שידרו ניגוני חב"ד שהוקלטו בכפר חב"ד בזמנים שונים (כמו ביט"כ). הראיון נמשך 18.5 דקות. גליצנשטיין ישתדל להשיג הסרט ולשלחו לניו-יארק.

בו ביום הכריזו ברדיו כי במוצש"ק ישדרו שלוחי כ"ק אד"ש אודות שליחותם.

בשעה חצי השלישית נוסעים לירושלים עיה"ק ת"ו. מתאכסנים במלון ציון, לא רחוק ממרכז העיר.

גם על ש"ק זה באו הרבה אורחים.

בש"ק התפללנו בביהכ"ס חב"ד במאה שערים. בין מנחה לקבלת שבת חזר אברהם קארף המאמר ד"ה כרע שכב כארי.

בש"ק בבקר קודם תפלת שחרית בשעה 8 חזר שד"ב שם-טוב המאמר ד"ה להבין למה ניתנה תורה, שבועות תשט"ז.

אחר התפלה בשעה 11:30 התוועדות עד אחר שעה 4:00, שלאנשי ירושלים זהו מסירות נפש בפועל לאחר כ"כ את סעודתם, עד שמתחילה ראו לקדם זמן התפלה כדי שלא לאחר ח"ר את זמן אכילת סעודת שבת. קודם הש"ק אמר לנו הר"ז שי' סלונים שבכלל יי"ש אינם שותים, וגם שלא נתוועד יותר משעה 1:00 ולפועל הי' כנ"ל, וגם הרבה שתו יי"ש ואמרו כולם שזהו ענין של גילוי אלקות היותר גדול וזה יכנס בהיסטוריא של ירושלים.

נוכחו יותר ממאתים איש, שעמדו צפופים על הספסלים והשולחנות שהיו בביהכ"ס עד שגם חוד של מחט לא הי' יכול ליכנס ביניהם. כמוכן שהיו לא רק מאנ"ש אלא גם מנטורי קרתא, חסידים שונים וקנים ונערים וכו'.

תחלה דיבר הרב ססונקין אודות זה שחסידים אומרים שהרבי הוא משיח שזהו גמרא מפורשת שכל א' מהתל' אמר על רבו שהוא משיח ורבי מנחם אמרו שמנחם שמו. ודיבר בענין שבעקבתא דמשיחא חוצפה יסגי דהיינו שהזקנים מתביישים מהשלוחים שהם דוקא הממלאים את הענין של יפוצו כו', אבל גם אנחנו צריכים לקבל את השליחות היינו שגם אנו צריכים לעבוד בזה וזה דוקא יהי' הכנה קרוב לביאת משיח צדקנו. ובזה יובן מה שאין אמעריקה נותנת נשק משום שאין צריך להיות הגאולה שלנו אלא ע"י הענין של חסידות ואז לא נצרך לכל הענינים של כלי זיין.

אחריו דיברו: א. קארף, שד"ב שם-טוב, שד"ב בוטמאן, י. ראזענפעלד, ש. פאגעלמאן, י. קרינסקי, ש. קירש ותוכן הדיבורים היו אודות כ"ק אד"ש, חסידות, אהבת ישראל, וכ"ז משיחות שונות.

דוד חנוזין: אודות שצריך להיות הביטול לכ"ק אד"ש, וכמו שניכר בהשלוחים ביטולם לכ"ק אד"ש וכן ידידותם זע"ז.

יוסף ראזענפעלד: היום הוא יאצ"ט של אביו של כ"ק אד"ש, ואמר דבר

בשמו - מה שסיפר פעם כ"ק אד"ש - בענין נעילת פאנטאטפעל לאבל בש"ק, לא מפני אבילות, וכמו"כ בענין שמחת ש"ק שבחודש מנ"א.

אחריו חזר שד"ב בוטמאן משיחת כ"ק אד"ש דש"ק פ' בלק י"ד תמוז (קול דודי).

אברהם קארף הסביר איך שהשליחות הוא מצד כל יכול, כדי שיוכל להיות הענין של שלוחו של אדם כמותו.

שמואל פאגעלמאן דיבר אודות החילוק בין נח אברהם ומשה רבנו. משיחת אד"ש.

ראזענפעלד דיבר באריכות אודות דרך ליובאוויטש בענין אהבת ישראל, ופעל רושם חזק, ודבר בעתו מה טוב, כי בשעת מעשה נכנסו כמה מנטורי קרתא וכיו"ב.

שד"ב שם-טוב דיבר אודות שיחת כ"ק אד"ש במעלת הרבי שאינו כמו כל גדול מישראל שיש לו ענין מיוחד, אבל הרבי הנה מהוויית דאביי ורבא עד תמיכת כספים הי' ענינו, והכל מהעצמות שלו. דיבר אודות זה באריכות.

קרינסקי: משיחות כ"ק אד"ש.

אברהם קארף: אצל החסידים אין צ"ל מהיכי תיתי אלא צ"ל יגיעה דוקא, וכמו שאמר כ"ק אד"ש אודות שליחותינו. והעיקר להביא כל הדברים לידי פועל.

שד"ב בוטמאן דיבר עוד כמה ענינים, וכן חזר את שיחת כ"ק אד"ש מש"ק מברכין מנ"א אודות הענין של ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

יוסף ראזענפעלד: משיחת כ"ק אד"ש אודות השלשה ענינים שהיו בזכות של משה אהרן ומרים, ואח"כ חזרו כולם בזכותו של משה ובהנוגע לנו וכו'.

קירש: עניני חסידות.

בסוף ההתועדות באו ג' תלמידים הלומדים בא' מהבתי ספר שלנו שהלכו רגלי כשעה ומחצה. שד"ב בוטמאן התועד עמהם בעברית בחדר שני של ביהכ"נ כשעה ומחצה, ונאספו שמה עוד כשני מנינים. אחר תפלת המנחה לקחם להמלון ארץ-ישראל (ששם סעדנו סעודת ש"ק) ואחר הסעודה התועד עמהם עוה"פ כשעה לערך, תוכן הדיבורים היו אודות התקשרות לאד"ש ע"י הנהגה של תומ"צ ביר"ש ובמדות טובות. עם איזה נערים - שילכו ללמוד במוסדות של ליובאוויטש. נשאר רושם חזק על התל'.

נואם בחנוכת הבית של 'פעילים יד לאחים' בבאר שבע, במהלך השליחות בקיץ תשט"ז

ההתועדות השאירה רושם בלתי משוער על הנוכחים, מען האט ממש אויפגעלעבט [החיון], ובפרט אנ"ש. אחר ההתועדות הלכו כמה אנשים עמנו למלון אר"י, מהם שאכלו, ומהם שרצו לשמוע ממנו עוד איזה דברים ושיחות כ"ק אד"ש.

בסעודה השלישית חזר יהודה קרינסקי בביכנ"ס הנ"ל המאמר ד"ה אנכי ה"א. אחריו דיבר פייוול רימלער אודות הענין של אהבת ישראל מה שהשאיר רושם גדול.

שד"ב שם-טוב חזר בביהכ"נ החב"ד"י בשכונת מזכרת משה את המאמר ד"ה מזמור לדוד (גן ישראל).

אנשי ביהכ"נ הרבו לבקש לבוא אצלם להתועד, ואף שקשה הי' לנו מפני ריבוי העבודה אבל מ"מ הסכמנו. התדברנו להתועד ביום ג' ערב כדי שיהי' זמן להכריז שיהי' התועדות ויהי' מספר יותר גדול של מתועדים.

במוצש"ק שמענו את השידור שלנו ברדיו. השאלות של המראיין היו אודות כ"א מאתנו בעצמו, אודות מטרת השליחות הביקורים וכו'.

השידור עשה פרסום ורושם גדול.

יום א' כ"א מנ"א, ירושלים עיה"ק ת"ו.

כפי ההוראה שקבלנו למדנו כל היום בישיבת תו"א, היו שם יותר על ששים תלמידים כ"י. וגם מחר אי"ה עלינו ללמוד שמה.

בשעה 8 בערב בקרנו יחד עם הרב סלונים והרב ססונקין שיחיו את הגערער [האדמו"ר מגור בעל 'בית ישראל], רצינו לבקר תחלה את הבעלזער [האדמו"ר מבעלז], אבל א"א לבקרו עד יום ג', והגערער יעזוב את ירות"ו ביום ב' ולכן בקרנוהו תחלה.

שהינו אצלו כעשר דקות. לבוש משי, כובע סאמעט, אנפילאות שחורות, עמד כל הזמן, יצא לרגע וצוה לא' מהמשרתים שיביא יין ומיני מזונות. חתך בעצמו את המזונות וכן מזג את היין.

מסרנו לו פ"ש.

שאל אם זהו הפעם הראשונה שמבקרים אנו באה"ק ת"ו, וכשהשבנו כן אמר: אבל לא הפעם האחרון.

שאל מפני מה אין כ"ק אד"ש מבקר באה"ק ת"ו. ענינו שעפ"י פשוט הוא מפני ריבוי העבודה שא"א לו לעזוב אף לרגע.

בתוך הדברים אמרנו לו שעוד לא התפללנו תפלת ערבית, ואמר א טעימה מועטת מאכט ניט אויס [לא משנה - יש להקל], ואמרנו לו הטעם משום דרבים מידכרי אהדדי.

א' מאתנו הזכיר ששמע בשם חסיד א' ששתית משקה קודם התפלה פועלת אז מען זאל דאוונען געשמאקער [שיתפללו בתוספת 'טעם'].

ואמר הגערער שהוא שמע איפכא ששותים משקה אחר התפלה מטעם דידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו. דכשרואה אחר התפלה שעדיין שור הוא, עוסק הוא באבוס (משקה).

ואמרנו שזהו בודאי, אלא אפילו קודם התפלה יש ג"כ מעלה.

הי' עוד חילופי דיבורים, וניכר הי' שמונע הוא מלדבר.

סיפרנו לו שתוכן שליחותנו הוא להפיץ המעינות חוצה. ואמר: דאס דארף מען דא מעודד זיין און מעורר זיין [את זאת יש לעודד ולעורר].

בעת הפרידה אמר: איר זאלט מצליח זיין אין אייער שליחות [תצליחו בשליחותכם], וביקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש.

א' מהשלוחים שעמד אצלו אמר ששמע ממנו שאומר בלחש, שה' יתן מזאל קאנען זאגען דעם רבי'ן אליין [שיוכלו לומר לרבי בעצמון] ברוכים הבאים. משם הלכנו לבקר את הישיבה שלו "שפת אמת", שם התפללנו תפלת ערבית.

אחדים ביקשונו שנאמר איזה דברי חסידות, מתחלה סרבנו מפני דרכי שלום, אך כשהפצירו לבקש אמרנו שאם המשגיח - הרב וועקסלער - יתן רשות ננאום דבר מה, וכשנתן רשות נאם שד"ב שם-טוב אודות לימוד חסידות בכלל והפצת המעיינות חוזה, ולימוד חסידות חב"ד - שנתגלה אח"כ - בפרט.

אח"כ בקרנו את "ישיבת המתמידים" - עפ"י בקשת המנהל ר' אברהם לייב קליין - לומדים שם מאתים תלמידים כ"י, בגיל 8-16. לומדים שם בערב איזה שעות, נוסף ע"ז שלומדים כל היום בישיבות שונות. (עכשיו בזמן החופש לומדים שם כל היום כולו).

הראו לנו רשימה מתלמידים שקבלו על עצמם לשון בע"פ סכום מסוים של דפי גמרא, יש אחדים שקיבלו לחזור מג' עד ה' מאות דפים, והשאר הם פחות מזה. ועבור זה מקבלים מתנות מהישיבה.

המשגיח דשם ר' אורי ראזענבערג נאם בפני התלמידים והרבה להפליא את פעולות ליובאוויטש, והזכות שיש להם - לישיבת המתמידים - ששלוחי כ"ק אד"ש באו לבקרם ולנאום לפניהם. והציג את אברהם קארף. המשגיח הוא אחד מועד הראשי של הנטורי קרתא.

אברהם קארף דיבר מהשיחה של כ"ק אד"ש ל"ג בעומר תשי"ג אודות ר' עקיבא שראה איך שמים ע"י שירדו הרבה זמן עשו חור באבן, שזהו הוראה שאפילו אם לומדים לאט לאט מ"מ במשך הזמן יכולים להיות למדן גדול, והתלמידים היותר גדולים עליהם לדעת כי כוונתם בלימוד התורה צ"ל מצד אהבת התורה דהיינו שיהי' תורת חיים, אף שהתורה אינה מקבלת טומאה, אבל מ"מ מצד לומד התורה יכול להיות ענין היפך הטהרה ג"כ שלא יהי' ח"ו תורת חיים, וע"ז צריך להיות לימוד פנימיות התורה שאז הוא תורה תמימה גוף ונפש, שהנשמה מחי' גם את הגוף, כמו"כ חסידות מחי' גם את הנגלה שיהי' בהצלחה מופלגה. דיבורו השאיר רושם.

בלילה נתקיימה אסיפה עם צא"ח סניף ירות"ו. האסיפה נקראה עפ"י בקשתם, מסרו דו"ח מפעולותיהם. המזכיר של צא"ח בירות"ו שמעון שי' יעקובוביץ רשם את הפ"כ. נמשכה עד שעה 2 לילה.

שלמה קירש התועד עם תלמידי תו"א. רושם חזק.

השמטות:

שמענו, כי אחר שיצאנו מהגערער אמר לאחדים מתלמידים בזה"ל: איר זייט חסידים? קאטשאנעס זייט איר, דאס איז חסידים!

יום ב' כ"ב מנ"א ירות"ו.

למדנו כל היום בישיבה כדאמתמול.

בין הסדרים, משעה 1:30 עד 3:00 ביקר יוסף ראזענפעלד - עפ"י בקשת הרה"ח אלטר דוד בערנשטיין - את בית היתומות הכללי בירות"ו (הנ"ל הוא האדריכל של הבנין). הבנין הוא מפואר במאד וגם מאדערן. המנהל הוא הרב פינקשליטין. ראזענפעלד דיבר עמו אודות נחיצות שבמוסד יעבדו אנשים מגודלי זקן (הוא בעצמו מגודל זקן אבל יש שם הרבה שחסר להם זה) שזה פועל חקיקה כללית בתלמידים-ות, ולהיפך אם אין הנ"ל אפשר שיפעול קרירות בעיני היהדות ותומ"צ.

במוסד לומדים כ-250 תלמידות עד גיל 15, ואח"כ מסדרים אותן במלאכה וכו', על שאלת ראזענפעלד ומה עושים אם משפחת התלמידה היא אינה חרדית וכשיוצאה משם בגיל ט"ו שנה אז אפשר ח"ו תתקלקל וחבל על הכחות שהשקיעו בה, וגם על נשמה שלה, ולמה לא תהיינה במוסד עד שמונה עשרה שנה? ע"ז השיב המנהל כי לתלמידות בגיל זה קשה לומר להם פקודות ודעות, ועוד טעם, מפני שהן יתומות וכשמגיעות לגיל זה מתחילות להרגיש את זה ונופל רוחן בקרבן, ולכן יוצאות בגיל הנ"ל.

ביקש מראזענפעלד שיכתוב איזה מלים בספר הזכרון של המוסד. נענה לבקשתו וכתב: הנהיית לראות מוסד בית היתומות הכללי שהוא מוסד חרדי בלי פשרות בענין דת. ראזענפעלד.

אח"כ אמר המנהל לראזענפעלד שידון בשאלת יציאת התלמידות בכבוד ראש.

בערב בשעה חצי השמינית קבלת פנים בישיבת "תורת אמת", נוכחו כמאתים וחמשים איש, ערכו רם-קול.

רמ"ל שפירא (הר"מ) נואם אודות פעולות ופירות ליובאוויטש שרואים לידי וחניכי אמעריקה ממולאים מעיני נגלה וחסידות. מוסר את רשות הנאום לאברהם קארף.

אברהם קארף אומר פלפול בענין חצי שיעור, כשעה.
 הפלפול פעל רושם גדול, היו שם אחדים מתלמידי ישיבת חברון ואמרו
 שהי' יותר טוב מהפלפול שאמר לפנים ר' ...
 פאגעלמאן נואם אודות פעולות חב"ד באמעריקה, ומסביר שזהו ע"י הדרך
 של אהבת ישראל, ואיך שצריכים לקרב כל אחד ואחד מישראל אפילו מי
 שהחמיץ כו'.
 יוסף ראזענפעלד דיבר ענייני חסידות אודות ענין ירידת הנשמה למטה.
 יהודה קרינסקי דיבר ענין משיחות כ"ק אד"ש.
 ר' נחום רבינוביץ דיבר אודות קבלת פני השלוחים.
 ר' זוסיא וויליאמובסקי: אודות אתפשטותא דמשה בכל דרא כו'.
 גמרו בשעה העשירית. התפללו תפלת ערבית.
 אחר תפלת ערבית התועד שלמה קירש עד לפנות בקר. כן שד"ב בוטמאן
 התועד עם קבוצת תלמידי תו"א בחדר אחר עד אור היום.

השמטות:

בשעה 3 נסעו שם-טוב והרצוג לתל אביב לבקר את ר' זלמן דובין שי', אבל
 לא מצאוהו בבית ומסרו ע"י אחד שיבוא לכפר חב"ד על ש"ק ויסדרו עבורו כל
 עניני אש"ל.
 אח"כ הלכו לביתו של ר' פנחס אלטהויז להתדבר איך לסדר אודות הניירות
 של אלו שרוצים לנסוע לכ"ק אד"ש.
 אח"כ השתתפו עם הנהלת ישיבת לוד באסיפתם בקשר עם המכתב שקבלו
 מכ"ק אד"ש אודות ועד הביקורת. ר' חנוך גליצנשטיין רשם את הפרטי-כל.

יום ג' כ"ג מנ"א. ירות"ו.

1:45 הולכים קרינסקי, פאגעלמאן, שם-טוב, קירש ואיידעלמאן לבקר את
 מרת זילבערשטראם. אמרנו לה שקבלנו מברק מכ"ק אד"ש לבקרה וזה פעל
 עלי' התרגשות גדולה עד שהתחילה לבכות. הזכירה אדות זה שמכתב תנחומין
 מכ"ק אד"ש איחר מעט ודאגה על סיבת הדבר, והרגענו אותה שזהו מפני סיבת
 הדואר. ישבו אצלה כחצי שעה, דיברה כרגיל, אבל כשהזכירה אודות בנה ז"ל
 נתרגשה ובכתה בכי רב. גם שני בני' יחיו נוכחו בעת ביקורנו.

אח"כ ביקרו בית היתומים דיסקין. לומדים שם 250 תלמידים. שהינו שם כ-20 דקות, בקרנו בכל הכתות, ו' או ז' מהם שהיו באמצע לימודים, ושד"ב שם-טוב נאם בכל כיתה וכתה בפ"ע דברים אחדים כמו מסירת פ"ש וברכה להצלחה בלימודם וביר"ש. בקרנו בכל החדרים, הבנין בכלל מסודר הוא ועושה רושם טוב.

3:50-3:10 מבקרים ביחד עם הרב ר"ז סלונים ור"נ ראבינוביץ את הרב פנחס עפשטיין.

אמר לנו כי באמת רצה לכתוב לכ"ק אד"ש, רק שירא שלא יוכל להתבטא בכתב את הרגשותיו כמו שהם, והשבנו לו שזה גופא ביכולתו לכתוב.

אמר שרוצה לשאול מה, והוא: מפני מה מקרבים החב"דיים את הרחוקים והפושעים וכו'. ענינו לו שבאמת אין ברצוננו להכנס לויכוח כי אין זה מענין שליחותנו, אבל הענין הוא כמו שמובא בדא"ח שבכאו"א מישראל יש ענין טוב שצריכים לגלותו. והצענו לו שכל השאלות שיש לו ישאל אצל כ"ק אד"ש.

דברנו עמו אודות לימוד דא"ח וכשרצינו לתת לו תניא אמר לנו שיש לו כבר.

בעת הפרידה איחל לנו הצלחה, וביקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש, ואמר עוה"פ שיכתוב לכ"ק אד"ש.

משם נסענו לבקר את הרב ראובן כ"ץ מפתח תקוה שנמצא עתה בירות"ו על נאות דשא. שמענו שקבל מל' מכ"ק אד"ש אודות סכסוך האניות היהודיות הנוסעות בשבת והי' בהתפעלות גדולה מזה. הגענו אצלו בשעה הרביעית.

גם בתו וחתנו (הרכבי) עם בנם (הי' אצל אד"ש על התגלחת שלו) נוכחו בעת הביקור. שהינו שם כשעה. מסרו להם פ"ש...

הרב כ"ץ תבע הרבה שכ"ק אד"ש צריך לבקר באה"ק ת"ו לכה"פ זמן קצר, בכדי לתקנה. בכלל דברנו אודות ענינים שונים. באמצע נכנס הרב אהרנסון מפתח תקוה וגם הוא ישב עמנו. ביקש שנבוא להכניסו של פועלי אגודת ישראל שיתקיים אי"ה ביום ג' שבוע הבא.

לבסוף אמר הרב כ"ץ שיש לו ענין מיוחד שרוצה לדבר עמנו אבל בהיות שרואה שאנו ממהרים לא יכנס בזה. (שאלונו איזה ענין הוא זה, אבל לא אמר לנו באמתלא שצריך לזה זמן רב).

אבל חתנו מר הרכבי גילה לנו שהענין הוא אודות האניות ...

ובכדי לחזק ידי אלו האוסרים רוצה הוא להציע שאגודת הרבנים באמעריקה ישלחו ג"כ מכ' איסור, וזה יסייעם ללחום.

הרב סלונים אמר שבאם הרב כ"ץ יקבל מכתב מכ"ק אד"ש אודות הענין יוכל לפעול שידברו אודות זה באסיפת הרבנות.

משם הלכנו למשרד ועד הישיבות לבקר את הרב סורוצקין. בבואנו שמה בשעה 5 עוד לא בא, חכינו עליו כרבע שעה, ישבנו אצלו כשעה, סיפר כמה סיפורים, ולאחר חילופי דיבורים הזכרנו אודות דא"ח, התרגש ושאל איך וילט מיר מאכן פאר א חסיד? [אתם רוצים לעשות אותי לחסיד?]. אח"כ נתישב ואמר שיש לו שייכות לחסידים, כי הוא מגוע חסידים, וכשהצענו לשלוח לו תניא הסכים ואמר שישלחו תניא גדול כדי שיוכל ללמוד בו.

ראינו שם מונחים ספרי מסילת ישרים לחלוקה ושאלנוהו שכיון שמחלקים לא רק מעות אלא גם ספרים, א"כ למה לא מחלקם גם את ספר התניא? וענה שמחלקים רק את אלו הספרים שמקבלים במתנה או שמקבלים את המאטריצין ומדפיסים הספרים בעצמם, ועבור ההוצאה הקטנה משיגים מנדבים ומחלקים הספרים בין הישיבות על שמם ועל שם המנדבים. ואם יקבל תניא'ס באופן כזה יחלקם לבני הישיבות בשמם. בכלל אמר שאינו מחלק בין ישיבות חסידותיות לאינם חסידותיות ומחלק לכולם בשוה.

הוצאת המסילת ישרים הוא חצי לירה, והשערותנו היא שאם ה' ביכולתם לקבל תניא במחיר זה, ה' מחלקם בין כל הישיבות.

הרב סורוצקין הוצרך ללכת לאיזהו מקומן לרגלי עסקיו ונשארנו לשוחח עם המזכיר של ועד הישיבות הרב טענענבוים שהרציא לפנינו איזה פרטים מפעולותיהם.

בדרך לועד הישיבות פגשנו בהרב ... ה' פעם אצל כ"ק אד"ש, ועתה מתירא לכתוב מכתב כי לא קיים כל ההוראות של אד"ש. הסברנו לו את גודל הענין של קיום ההוראות.

הרבנים סלונים ורבינוביץ הלכו להם ואנחנו נסענו להר ציון לראות משם מקום המקדש, שם קרענו קריעה וברכנו ברכת דין האמת בשם ומלכות.

בעת רדתנו מההר פגשנו את ר"נ רבינוביץ ועוד אחדים והראו לנו מכתב שקבלו זה עתה מכ"ק אד"ש, שכותב שם שנתועד בביה"כ"נ החבדי בשכונת מזכרת משה. זה ה' ענין של השגחה פרטית כי כבר כנ"ל הוסכם אצלינו להתועד שם הלילה. ומיד נסענו שמה. בבואנו שמה - בשעה 8 - התפללנו

תפלת מנחה וישבנו להתועד. בין החמישים נאספים היו הרב ססונקין, הרב ברוך שמעון שניאורסאהן ועוד.

יהודה קרינסקי חזר ענין משיחת כ"ק אד"ש, דיוק הלשון של הפצת **המעיינות חוצה.**

זוסיא פאזנער חזר חלק משיחת י"ב תמוז תשט"ז.

שד"ב שם-טוב סיפר איזה סיפורים ועורר - בהתאם למכתב כ"ק אד"ש - להוסיף על שיעורי לימוד דא"ח שיש בביהכנ"ס.

החליטו ללמוד גם ביום א' שעה אחת לקו"ת וישתדלו להוסיף מספר המשתתפים (יש להם קביעות ללמוד התניא פעם בשבוע ביום ג').

גמר ההתועדות בשעה 9:30.

בעת ההתועדות בקרו שד"ב בוטמאן, אברהם קארף ויוסף ראזענפעלד בישיבת הערב ע"י צא"ח בירות"ו.

לומדים שם כששים תלמידים בכל ערב, אחרי זה שלומדים כל היום בישיבות שונות.

בעת ביקורים של הנ"ל היו שם רק כארבעים תלמידים כי כעת הוא זמן החופש. שד"ב בוטמאן דיבר אודות הענין שאף שלומדים פה רק איזה שעות ביום וכל היום לומדים במקום אחר, אבל מכיון שזהו מיסודו של כ"ק אד"ש צריך זה הזמן שלומדים פה ליתן להם חיות בהלימודים שלומדים במקומם הם ותוספות כח בקיום התומ"צ.

קארף וראזענפעלד בחנו את התלמידים.

בביהכ"נ שנמצא שם הישיבת הערב יש גמ"ח תחת הנהלתו של הרב האלפערן. בגמ"ח יש כששה אלפים לירות ונותנים הלואה עד מאה לירות.

אח"כ ביקר יוסף ראזענפעלד בסניף ישיבת המתמידים, ושם נאם לפני ששים תל' כ"י משיחת כ"ק אד"ש ל"ג בעומר תשי"ג.

קבענו להיות אצל הבעלזער בשעה 10:00 בערב, אבל בא שליח מיוחד ואמר שנבוא בשעה 11:30.

באנו בשעה המוגבלת - ביחד עם הרבנים ססונקין ר"ז ורי"ל סלונים - וחכינו כרבע שעה.

כשנכנסנו צוה שלא יהי' נוכח שם שום איש.

לבוש משי, כובע סאמעט, מכנסים ואנפילאות לבנות, עיני סגורות נתונות למטה.

הגבאי שלום פאגעל לקח ידו של הבעלזער ופשטה ונתן שלום לכאו"א מאתנו, בלי הבט עלינו. מסרנו לו פ"ש. וענה: (בכלל מדבר בקול נמוך מאד ובמהירות גדולה וקשה לשמוע, והגבאי חוזר אח"כ על דבריו, אבל ראינו שאין מוסר הדברים כהווייתן ממש אלא תוכנם, ומ"מ מלים אחדים שמענו בבירור).

דער געריס איז בא מיר בחשיבות, און גיט איבער דעם רבי'ן א געריס, איר זאלט מצליח זיין אין דער שליחות און איר זאלט זיך קענען פירן אין ארץ ישראל ווי מען דארף.

[הפ"ש חשוב אצלי, ותמסרו לרבי פ"ש, תצליחו בשליחות ושתוכלו להתנהג בארץ ישראל כדבעי]

הגבאי אמר לו אן זיי ווילן זיך געזעגענען אויך, [שברצונם גם לקבל ברכת הפרידה] ושאל: ווען פארן זיי [מתי הם נוסעים]?

וענינו: ביום ד' ר"ח אלול.

ונתן ידו עוה"פ כנ"ל לכאו"א ואמר לכאו"א: זייט מצליח [תצליחו].

אמרנו לו שעיקר ענין השליחות הוא להפיץ המעיינות חוצה, ושכ"ק אד"ש אמר שזהו הכנה לביאת המשיח. ואמר:

דאס דארף מען טאקע, עס זאל זיין א ישועה [אכן צריך את זה, שתהיה ישועה], [כאן נתרגש קצת] א גאולה שלימה פאר אלע אידן פון ארץ ישראל און פון איבער דער גאנצער וועלט [גאולה שלימה עבור כל היהודים מארץ ישראל ומכל העולם] במהרה בימינו.

שהינו מעט יותר על חמש דקות.

אח"כ חזרנו להמלון "ציון".

יום ד' כ"ד מנ"א. ירות"ו.

בוטמאן, שם-טוב, פאזנער, הערצוג, איידעלמאן מבקרים - ביחד עם ר' ישראל לייבוב - במעברות בנגב על יד באר שבע. ביקרו בשתי מעברות שדרות ואופקים.

שדרות:

יש שם כארבעת אלפים איש, רובם עולי ארצות המזרח, חרדים. בבואם למעברה התחילו אנשי המפא"י - שלסייעתם נמנית המעברה - להציקם בדרכים שונים לעקור ח"ו את דת ישראל מקרבם. למשל: אם האיש הוא שומר תורה ומצוות אין נותנים לו עבודה, ואומרים אמתלאות שונות, והספרדים בכלל הם בעלי משפחות גדולות, וסוף סוף נאלצים הרבה מהם לעזוב ח"ו כו' ואפילו זה שיש לו מס"נ בפועל במלוא מובן המלה ועומד חזק על עמדתו, אבל מי הוא האחראי שלא יתמוטט ח"ו, מאחר שבפועל ממש אין בבית פרוסת לחם.

חינוך הבנים והבנות:

פגשנו בילד א' כבן עשר הולך בגילוי הראש, שאלנוהו ע"ז, והשיב כהרף עין: אני לא דתי! בבי"ס במקום מלמדים את הילדים כפירה ר"ל. על שאלתנו מהמצב של הבי"ס השיבו איזה ילדים שלומדים חומש ונ"ך, אך המורה הולך בגילוי הראש וכן הרבה מהתלמידים. יש שם גם מלמד שתושבי המעברה (החרדים) שכרוהו, אבל הוא המלמד היחידי שיש במעברה וזה לא מספיק, וגם יראים הם תושבי לשלוח את בניהם להמלמד כדי שלא יקפחו את פרנסתם.

בית הכנסת:

הביהכ"נ נמצא בצריף וקטן למדי, בה בשעה שהמועדון והבי"ס נמצאים בבנינים מפוארים. בביהכ"נ הזה הוא גם הת"ת הנ"ל, בדוחק גדול יכולים להכנס לשם כשבע מנינים, ובמעברה כנ"ל דרים כארבעת אלפי איש.

תושבי המעברה עשו הפגנה שיבנו להם ביהכ"נ חדש והועיל, והתחילו לבנותו ועוד לא נגמר.

כן עשו הפגנה שהבי"ס יהי חרדי. כמובן, שלא כל תושבי המעברה השתתפו בה מפני הפחד כנ"ל, ולדאבון לא הועיל כלום.

בית טבילה:

שנה ומחצה לא היה שם בי"ט ואחרי מאמצים גדולים פעלו ובנו בי"ט מהודר.

אופקים:

נפגשנו עם המרא דאתרא, יליד מאראק, בעל זקן, כבן ארבעים, מצאנוהו בביהכ"נ (ג"כ בצריף) לומד עם ארבעים ילדים כ"י. אין לו עבודה. יורדים לחייו ממש, רצו לגרשו מהמעברה כי מעודד הוא לחנך את הבנים בחינוך דתי. המצב

עם החינוך הוא מעט יותר טוב מכמו בשדרות, כי לא רחוק משם (כקילאמעטר) יש מושב של צעירי אגו"י שיש שם בי"ס דתי, והרבה מהילדים לומדים שם, אבל כנ"ל הרבה מפחדים לתת שמה את ילדיהם מפני קפוח הפרנסה.

בית טבילה:

אין, בכל הדרוש הולכים למושב של פאג"י, אבל, כמובן, שהרבה אינם הולכים שמה, על שאלתינו מהרב ומה עושים אלו שאין הולכים, ענה באנחה, כו'.

משם נסעו לבאר שבע על הנחת אבן הפינה של ישיבת ה"פעילים", היו כג' מאות איש, בהשתתפות: המרא דמתא, הרב ד"ר כהנא מנהל משרד הדתות, נציג ועד הישיבות, וראש העיר דבאר שבע ועוד איזה רבנים.

שד"ב בוטמאן נאם בעברית אודות גודל הענין של יסוד ישיבה על טהרת הקודש.

חזרה לירות"ו. באמצע הדרך עמדנו להתפלל תפלת מנחה. עצרנו את המכוננית שבה נסע הרב כהנא הנ"ל, והתפללנו במנין. הכל בהשגחה פרטית כו'.

מאלו שנשארו בירות"ו ביקרו יוסף ראזענפעלד ואברהם קארף את ישיבת "עץ חיים". דיברו עם אחדים מהתלמידים הגדולים אודות נחיצות ענין של לימוד דא"ח. על שאלתם אם באמת יכולים להבין את הענינים המבוארים בדא"ח, השיבו להם שזהו כמו כל ענין בנגלה, שכ"א יכול להבינו לפי ערכו, זה פחות וזה יותר, וכן הוא גם בדא"ח. הרבה תלמידים לא היו כי זמן החופש הוא. גם בחנו איזה מהתלמידים.

יוסף ראזענפעלד ביקר גם את הקייטנא של צא"ח בירות"ו (מלחה), שם נמצא בי"ס מהרשת ועכשיו עשו צא"ח קייטנא. לומדים שם כששים תלמידים, הקייטנא היא בכל יום משעה 3:00 עד 8:00, וגם אוכלים שם סעודה קלה. המדריכים הם: צבי גרינוואלד, יהושפט אלפערט, שמעון יעקבוביץ ועוד איזה מדריכים.

שד"ב שם-טוב התועד עם תלמידי תו"א עד אור הבקר.

יום ה' כ"ה מנ"א. ירות"ו.

בשעה 7:45 בבקר הלכו: שד"ב בוטמאן, שמואל פאגעלמאן, שלום איידעלמאן, זוסיא פאזנער, אברהם קארף, שד"ב שם-טוב ודוד שוחט לתחנת

השידור קול ציון לגולה, לעשות הקלטה ע"מ לשדרה באמעריקה הדרומית והצפונית, ברוסיה ועוד ארצות. כמו השידור הראשון הי' גם זה בצורת ראיון. המראין הי' גרס צימערמאן (עתונאי), נתארך 16 דקות, באידיש, וכ"א ענה על איזה שאלות. בין השאר חזרנו שיחת כ"ק אד"ש משבועות ש"ז בהנוגע לנסיעת השלוחים ולכפר חב"ד, שקבלנוה ע"י חנוך גליצנשטיין. אח"כ שרנו את הניגון אני מאמין. הקלטנו עוד איזה ניגונים שישדרו אותם בהזדמנות. כן שידרו גם חמש דקות באנגלית.

התיידדנו שמה עם מר ראכמאן שפעל עבורנו בהשידור, וגם הוא עתונאי בהפארווערטס הבטחנו לשלוח לו תניא, וכן עוד לשנים שעובדים שם. א' הוא שעדלעצקי ג"כ עתונאי וסופר.

אמרו לנו שהפראגראם נשמע בכל העולם וגם ברוסיה ומשום זה כווננו לדבר ולהזכיר שם כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה. ואמרו לנו שכמה מהיהודים מוסרים זל"ז ממה שמדברים ולא מופרך הדבר שישמעו מי מאנ"ש דשם. אמרו שבכמה מקומות ישמיעו זה שני פעמים. ות"ל שהנאום הי' בטוב. ובודאי יתקבלו המזכירות את הקליטה.

בתחילת הצהרים נסעו פאגעלמאן, קרינסקי, ראזענפעלד ורימלער, לבקר הקאנסל האמעריקאי לבקשם שיקילו בהוויזאס לאלו שרוצים לנסוע לכ"ק אד"ש. גם ר' פנחס אלטהוויז נסע עמהם, בכדי להכירו להקאנסל שידע מי הוא, שישתדל עבורו אפי' לאחר נסיעתנו משם.

כשהתחילו לספרו אודות חב"ד וכו' אמר שידוע כבר מזה. כי אתמול קרא מאמר בעתון אנגלי שבועי הנק' "היר אנד נאו" אודות חב"ד ואודות השלוחים. רק ביקש שייתנו לו רשימה משמות אלו שרוצים לנסוע והבטיח שיקיל וימרה קבלת הוויזאס עבורם.

בשעה 5:00 נסעו קארף, שוחט, ובוטמאן, לבני ברק לבית ר' יעקב לאנדא, ובשעה 6:45 באו עמו לראשון לציון עבור חנוכת הבית של ישיבת אחי תמימים דשם. שם היו כבר קרינסקי, רימלער, וראזענפעלד, ויותר ממאתים נאספים.

ואז התחילו הנאומים. היו"ר הי' מר יוסף שמאטקין, והציג תחלה שד"ב בוטמאן שנאם בעברית.

מיד אח"כ נתקבל מברק מכ"ק אד"ש וקראו שד"ב בוטמאן, וז"ל:

"לחנוכת בית אחי תמימים ראשון לציון יהי רצון שיהי' להצלחה מופלגה להגדיל ולהאדיר תורה תמימה הנגלית והפנימית משיבת נפש האלקית

והבהמית ואהבת בשני יצריך, להקים תלמידים מפיצי מעינות דברי אלקים חיים ועבודתו בלבב שלם ובחוגים ההולכים ומתרחבים עדי תמלא הארץ דעה את ה' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו".

אח"כ נאמו הנואמים בסדר הזה, ראש העיר ראשון לציון, הרב זיסלין, הרב הלוי מראשון לציון, הרב שניאור גארעליק, הרב יעקב לאנדא, יוסף ראזענפעלד, ר' מנחם מאלאו, ר' יעקב פעלעס, הרב אונטערמאן (שבא בשעה חצי התשיעית, והי' זה למס"נ מצדו, כי במשך היום הי' בעיר אחרת וכשחזר לביתו בת"א נסע מיד לכאן) ודוד שוחט.

הפ"כ מכל הנואמים נרשם ע"י ר"ח גליצנשטיין ויושלח לכ"ק אד"ש.

אחר החגיגה נשארו אחדים מהשלוחים להתועד - עפ"י בקשת רח"ש ברוק - חלקנו תניא'ס לתלמידי הישיבה ודברנו דברים אחדים אודות שמירת שיעורי חת"ת והעיקר שהלימוד יביא את הבפועל ממש בהנהגה היום יומית, וגם הלימוד צ"ל באופן כזה שיחבר לימוד הנגלה עם דא"ח, שהדא"ח יתן חיות בנגלה. רח"ש הסביר להם את הענין בטוב טעם וגם התועד.

דיברנו עם הנ"ל אודות נסיעתו לאד"ש, וענה שדבר זה קשה עליו במאד. ובחליפות הדברים אמר שיש מאמר כאן הילדים דוחפים את הזקנים. מהזקנים לא יעשה כ"ק אד"ש כלום הצעירים שהם צא"ח עמם יכול אד"ש לפעול מה. אמרנו לו שאד"ש אמר לאחד שצא"ח הוא עד מאה ועשרים שנה. אח"כ בהמשך הדברים אמר שאם הי' אצלו הכל מוכן הי' נוסע אבל ללכת הרבה להקונסול וכו' אודות הניירות וכדומה זה אין ביכולתו, כי גם ליסע פעם א' בעיר קשה עליו מאד.

גמר ההתועדות עם אור היום.

שד"ב שם-טוב שנשאר בירושת"ו נאם לפני כמאה ילדים (שנאספו ע"י ר' נפתלי ראט, בגיל עד י"ג שנה, הילדים הם אלו שלומדים בישיבות שונות שאספם מכמה מקומות וגם הרבה חפשים). בביהכ"נ במזכרת, אודות ג' שיעורי חת"ת, שהו שם כשעה וחצי, ר"נ ראט הנ"ל יעשה רשימה מאלו שקבלו עליהם הענין וישלחה לכ"ק אד"ש.

עפ"י בקשת מרת אלטהוויז העוסקת במסירה ונתינה בהקמת ב"ס מקצועי לבנות בכפר, נסעו אחדים מאתנו יחד עם רי"ל זלמנוב לר"ש גורארי' ור"נ דוליצקי לבקשם סכום מעות על הנ"ל.

את ר"נ דוליצקי לא השגנו בבית. הר"ש גורארי' השתתף במאתים לירות.

מצד אי ההתדברות בענין זה נסעו אחדים להנ"ל, אבל אח"כ כשביקשו עוה"פ ולמרות תקיפת הבקשה השתמטנו ואמרנו שע"ז צריכים אנו הוראה מפורשת מאד"ש.

פאזנער איידעלמאן והרצוג נסעו לחיפה ושם התועדות בהישיבה בנוכחות כששים איש.

השמטות:

קודם ראשון לציון בקרנו בבני ברק בישיבת פוניבז', הבנין הוא מפואר עד להפליא, כמו פלטרין של מלך, מלבד עוד הרבה בנינים. נכנסנו בפנים הישיבה, אבל לא מצאנו שם כמעט שום תלמיד כי זמן חופש הוא, וכעת לומדים שם ה"ירחי כלה", היינו בעלי בתים שעוסקים כל השנה במו"מ ובזמני החופש לומדים מה.

ביקרו שם: א. קארף, שד"ב בוטמאן וד. שוחט, אבל שום אחד מהם לא הביט עלינו ואפילו שלום לא נתנו לנו.

אח"כ ביקרנו בישיבת סלובודקה, ג"כ בנין מפואר, אבל גם שם אין תלמידים מפני החופש כנ"ל.

משם נסענו לר"י שי' לנדא, שהינו שם כרבע שעה ונסענו - עם הר"י לנדא - לחגיגת חנוכת הבית לראשל"צ.

עש"ק, כ"ו מנ"א תשט"ז, ירושלים ת"ו.

שלום איידעלמאן ושרגא הרצוג הלכו בבוקר בשעה 8:00 לתחנת השידור קול ציון לגולה, להקליט נאום גם בצרפתית, ובהיות ששלום איידעלמאן אינו מדבר צרפתית הלך הבחור התל' אלי' זילבערשטראם עמם ודיבר במקום איידעלמעאן, בהכנה מתאימה מראש, כמובן.

בבקר טלפן מר משה פרוש יחי' סגן ראש העיר להרב סלונים שרוצה שנבקר. וכשאמר הרב סלונים שהזמן שלנו מוגבל הוא עד למאד ולא יהי' באפשרותנו לבקר, אמר שא"כ יבוא הוא אל המלון שלנו. זמן ביאתו הוגבל לשעה 11:30. בא בדיוק וישב כשעה. סיפר אודות פעולותיו בשדה החינוך ואיך שמקרב הנוער, וחסרונות של הנטורי קרתא. דיברנו עמו שיתחיל ללמוד דא"ח בעצמו וגם ישפיע על אחרים בזה. הדיבורים פעלו עליו רושם עז עד למאד, ונתרגש קצת ופנה להרב סלונים ואמר: דאס וואס איר האט יארן ניט געקענט פועל'ן האבן זיי שוין גע'פועל'ט אין א פאר מינוט [מה שאתם לא יכולתם לפעול במשך שנים, הם כבר פעלו בכמה דקות].

בשעה 12:30 הי' לנו להתראות עם הרב פראנק, אבל דחינו את הראיון לשבוע הבא יום ב', כי עדיין לא ראינו את מכתבי כ"ק אד"ש אודות ענין האניות. נסענו לבקר את הרב וויינפעלד מטשיבין. - גם הרב סלונים נוכח - בסבר פנים יפות, שהינו אצלו כעשרים דקות. בנוגע לענין האניות הבטיח לעשות בזה בכל יכולתו, והתדברנו עמו שהרב סלונים יעמוד עמו בקשר בנדון זה. בשעת הפרידה ביקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש להזכיר שמו דובער בן רחל. 2:30 עזבנו את ירושת"ו בדרך לכפר חב"ד, כי עלינו להיות שם עד יום ד' הבע"ל, יום שבו עלינו לחזור בשעט"מ חזרה לכ"ק אד"ש משלחנו.

ש"ק פ' ראה תשט"ז, כפר חב"ד,

בין מנחה לקבלת שבת חזר שלום עדעלמאן המאמר ד"ה להבין ענין מ"ת לנשמות, תשט"ז.

בלילה אחר הסעודה התועד שמואל פאגעלמאן בהמסעדה, והיו שם כמה נאספים מתושבי הכפר.

למחר בבקר, אחר אמירת תהלים וקודם תפלת שחרית, למד שד"ב שמטוב דא"ח, המאמר ד"ה ויספו ענוים בה' שמחה, תש"י, בהביהכ"נ לפני כמה נאספים.

אחר התפלה התחילה ההתועדות בהביהמ"ד. בתחלה קרא שלום עדעלמאן הקטע משיחת כ"ק אד"ש מכ' מנ"א שקבלנו בדואר. אח"כ חזר שד"ב בוטמאן חלק משיחת ש"ק י"ד תמוז, בנוגע לכפר חב"ד. אח"כ חזר יוסף ראזענפעלד משיחות כ"ק אד"ש. אחריו דיבר אברהם קארף שכל הענינים שהחליטו במשך ביקורינו, בנוגע לכתיבת כל הענינים לכ"ק אד"ש, ואודות קביעות עתים ללימוד גלה ודא"ח, ואודות אהבת ישראל, צריכים להשתדל שיבוא בפועל ממש. ואח"כ דיבר שלמה קירש.

באמצע ההתועדות הלכו אחדים להתועד ולדבר במקומות שונים בהכפר.

פאגעלמאן דיבר לפני עשרים ילדים בגיל 5-8.

רימלער התועד בהשיבה של הכפר עם קבוצת תלמידים משיבת תורת אמת.

קרינסקי ובוטמאן התועדו עם התלמידים מתימן, ולשם באו גם מתושבי הכפר עולי מאראק.

הרצוג ושוחט דברנו לפני הנשי ובנות חב"ד.
 פאזנער דיבר לפני קבוצת ילדים שנתקבצו בבית א' בהכפר.
 ראזענפעלד ושמטוב התועדו עם תלמידי ישיבת לוד, שבאו להכפר על ש"ק.
 בוטמאן דיבר לפני כשבעים ילדים בהקייטנה, ואח"כ הלך להתועד עם
 תלמידי הבית ספר למלאכה.
 בסעודה השלישית חזר יוסף ראזענפעלד המאמר ד"ה ראשית עריסותיכם,
 תשט"ז.

במוצש"ק התועד שלמה קירש בהביהכ"נ עד שעה מאוחרת.
 בעת מעשה נסעו אחדים לבית ר' נפתלי דוליצקי עבור ענין הנ"ל, כי ביום ה'
 לא מצאוהו בביתו. ונדב מאתים לירא.

יום א' כ"ה מנ"א, כפר חב"ד.

בשעה 2:00 אחרי הצהרים בא לבקרנו הד"ר הילמאן, (אביו של ראובן
 הילמאן ששהה זמן בארצוה"ב והי' אצל אד"ש) שד"ב שם-טוב שוחח עמו
 כשעה ומחצה, אודות ענינים שונים. הזכיר שרוצה לפתוח בית מרקחת בכפר.
 שד"ב שם-טוב שאלו אם אפשר להשתמש בהיכרות שיש לו לסייע למי שהוא
 להשיג היתר יציאה, וענה שיעזור בזה ככל יכולתו.

בשעה 4:30 כינוס תלמידי את"ה, דהיינו: תלמידי לוד, תל אביב, חיפה,
 ירות", ראשון לציון, והרשת אהלי י"צ. כן היו גם נערות שלומדות בהרשת, וגם
 הרבה מאנ"ש. (חוץ מתושבי כפר חב"ד). היו יותר מאלף איש.

ערכו רם-קול. וגם הי' צלם שצילם את הכל.

הסדר:

בתחלה קרא חנוך גליצנשטיין את המברק מכ"ק אד"ש, כשכל הנאספים
 עומדים. נוסח המברק הוא:

איגוד תלמידי הישיבות.

ברכתי להכינוס להצלחה בגילוי הכחות של הנוער החרדי בכלל ותלמידי
 הישיבות ביחוד להגדיל תורה תמימה ביר"ש טהורה ולהאדירה ולהפיץ
 מעיינותי ולעבוד במרץ הדרוש להרמת קרן ישראל סבא ע"י החדרת היהדות
 בכל חוגי בני"ב ובעיקר ע"י כיבוש כל הנוער לתורת חיים ומצוותי'.

לאלתר לתשובה לתורה ומצוות
לאלתר לגאולה מגלות הגופני והנפשי לחירות אמיתית

חתימה.

אחר המברק מוסר רח"ג את נהול הכנוס לר"נ רבינוביץ.

סדר הנואמים הוא:

ר"נ רבינוביץ.

שד"ב בוטמאן.

הרב ססונקין.

הרב קרסיק

הרב שפירא.

גליצנשטיין קורא את מברקי הברכה.

הרב גרליק.

הרב חנוזין.

מר לייבוב.

מר פסח מן

הב' הלפרן.

הב' סג"ל.

מר וויליאמובסקי.

א. קארף.

גליצנשטיין קורא את החלטות הכינוס.

את כל הכינוס הקליטו על סרט ושלחוהו למסור אותו לכ"ק אד"ש.

בערב אחרי הכינוס אסיפה עם צא"ח סניף ירושת"ו עם שד"ב ש"ט. נרשם

פ"כ ויושלח לכ"ק אד"ש.

אח"כ אסיפה עם ועד הבית ספר לבנות בהשתתפות שד"ב שם-טוב ואברהם

קארף.

יום ב', ער"ח אלול, נפר חב"ד.

קארף, קרינסקי, ראזענפעלד, רימלער והרצוג נסעו לירושת"ו ביחד עם הרב

סלונים לבקר את הרב פראנק.

קבלם בסבר פנים יפות, אחרי חילופי דברים שונים הזכירו הרב סלונים

שבענין האניות בטח ישתדל כפי יכולתו לאיסור, כי דעתו תופסת מקום חשוב

בעניני הוראה, וכ"ק אד"ש משתדל הרבה בזה.

נואם בחנוכת הבית של ישיבת אחי תמימים בראשון לציון, כ"ה מנחם אב תשט"ז.
משמאל, הרב מנחם מלוב מהנהלת הישיבה

והשיב שכמדומה שאסור, אבל מ"מ צריכים עוד לשמוע אודת הטענניק שבזה. אמרנו לו אודות מכתבי אד"ש, שיש לו ידיעה גדולה בזה ואודת כמה פרטי המעניקע שבודאי אסורים המה (את המכתבים השגנו אצל הרב זיון).

כששמע זה אמר שרוצה בעצמו לראות אותם, והבטיח הרב סלונים להמציא אותם לו.

אודות כ"ק אד"ש אמר לנו שבפ' השבוע איתא אודות מלך, שע"ז שכל ימי חייו הוא עוסק בתורה אז במילא אין צריך להיות הענין של רום לבבו מאחיו, כי מתבטלים כולם בפניו בדרך ממילא.

ביקש למסור פ"ש לאד"ש.

אח"כ הלכו: קארף, קרינסקי והרצוג לשיבת תו"א לדבר עם ר"מ גורארי' אודות מצב הישיבה. השעה היתה כבר אחר שש, ועוד עלינו לנסוע לתל אביב למסיבת פרידה בשעה השמינית, ומשו"ז דיבר ר"מ גורארי' בקיצור נמרץ ...

שוחט, רימלער וקירש נשארו בירושת"ו למסיבת פרידה שנערכה בביהכ"נ זכרון משה. גם בוטמאן נשאר שם לנאום לפני מסיבה של נשי ובנות חב"ד דירושת"ו.

שאר השלוחים נסעו לתל אביב, אף שהגיעו שם באיחור מעט (בשעה 9:00) מ"מ כל הנאספים - כג' מאות איש לערך - עדיין היו שם. אגב, קיום המסיבת פרידה והצלחתה - תודות הוא לר' משה יאראסלאווסקי שי'.

יוסף ראזענפעלד אמר פלפול בענין שליחות.

ש"ב שם-טוב: אודות פעולתנו ובקורנו באה"ק ת"ו.

יהודה קרינסקי: ענין בחסידות, עבודת חודש אלול.

הרב זעליג דיסקין: אודות השליחות, והזכיר מהמובא בגמרא שמישיח מנחם שמו.

אחר ארוחת הערב בבית הר"מ יאראסלאווסקי נסעו חזרה לכפר חב"ד.

במשך היום ביקרו: איידעלמאן ופאזנער את החקלאים בכפר ודיברו עמהם אודות מצבם הכלכלי.

ש"ב שם-טוב התועד עם תלמידי בתי ספר למלאכה בכפר כשעה ומחצה, גם שני המורים של הבי"ס (אינם מאנ"ש) נוכחו, דיבר אודות הנהגת אד"ש כמו בענין היחידות כו', ועשה עליהם רושם גדול, ובפרט על אחד מהמורים.

אח"כ חלקו ספר תניא לכאו"א מאלו שכבר יודעים איזה פרקים תניא בע"פ (זה הי' ע"פ פקודת ההנהלה לתת רק לאלו שכבר יודעים כמה פרקים בע"פ), אחדים ידעו ט"ו או י"ג פרקים, אבל כמעט כל אחד יודע איזה פרקים. ולאילו שעדיין אין יודעים כלום בע"פ, מסרו את התניא'ס ליד המלמדים, וכשיחזרו בע"פ אז יתנו להם.

אח"כ ביקר ש"ט בבי"ס בכפר ודיבר לפני כל התלמידים וחילק לכאו"א מה"שיחות-לנוער" שזה לא כבר תורגמו ללה"ק מהשמועסין.

ש"ב שם-טוב נסע בשעה 4:00 לבקר את מר זלמן דובין (פעם נסע ולא השיגו בביתו) שהה אצלו כשעתיים, סיפר לו את מצבו ואמר שכעת המצב הגשמי לא רע כ"כ אבל לקנות או לשכור בית אין ביכולתו לע"ע, ובמילא מעכב זה מהסתדרות בחיי משפחה. מקוה לקבל אלפיים לירות מהשילומים מאשכנז, ואפשר שגם יבקש הלואה מקרן גמ"ח שע"י מחנה ישראל בברוקלין ויוכל להסתדר בעזה"י כאורח כל ארעא. החברים שלו טוענים אליו ואומרים: האם אינך יכול להשיג איזה סכום כסף מליובאוויטש בארצוה"ב.

בענין היהדות אמר: שבבואו לאה"ק ת"ו הי' דתי, אבל אח"כ מפני תנאי החיים הקשים ובסיבת חברים בלתי טובים נתחמץ ר"ל, ועכשיו אין לו שום רגש

לסביבה דתית, ולכן לא בא לכפר חב"ד על ש"ק, כששם-טוב מסר לו ע"י אחד שיבוא על ש"ק לכפר, כנ"ל.

ש"ט דיבר עמו אודות הנחת תפילין, רק איזה דקות בכל יום, והשיב שיתיישב בזה.

ישב בגילוי הראש, ואמר: שאין רוצה להתנהג עתה באופן אחר מכמו שהוא מתנהג בכל הזמן.

שמח מאד לשמוע שהרב חדקוב מתעניין אודותו. ה' משך זמן על מסיבת הפרידה בתל אביב.

בשעה 8:30 מסיבת פרידה בביהכ"נ הגדול זכרון משה, כמאתים וחמשים איש.

הרב זקס המרא דאתרא פתח וקידם בברכה את השלוחים, ואמר שלתושבי אה"ק ת"ו הוא זכות גדול, כי שלוחו של אדם כמותו, וכאן יש י"ב פעמים שלוחו כו'. וביקש למסור פ"ש לאד"ש מאה"ק ת"ו ומירושת"ו.

אחריו נאם הרב זוין אודות כ"ק אד"ש ודברי תורה בנגלה.

דוד שוחט הגיד פלפול בענין מצוה הבאה בעבירה, ועשה דוחה ל"ת.

פייויל רימלער מסר פ"ש מכ"ק אד"ש ודיבר אודות פעולותיו ומדרך חב"ד באופן של קירוב.

שלמה קירש דיבר דברי חסידות.

המסיבה נסתיימה בשעה 11:00 ברושם טוב.

שד"ב בוטמאן נאם לפני נשי ובנות חב"ד בירושת"ו, נוכחו יותר על ארבעים נשים ובנות. תוכן הדיבור אודות חינוך, השגחה פרטית, ודרך חב"ד. אח"כ נאמה מנוחה לאזאראוו, קראה שיחה מכ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ומסרה מעט אודות פעולת הסניף בירושת"ו. המסיבה השאירה רושם חזק על הנוכחות. בקשו למסור פ"ש לכ"ק אד"ש.

השמטות:

שמואל פאגעלמאן ביקר אצל הקונסול האמריקאי לברר את המצב בנתנית הוויזות לאלו שרוצים לנסוע לכ"ק אד"ש, וענו לו שג' אין להם עדיין הניירות הדרושות, והם: קעסעלמאן, דריזין, וכהן (רפאל).

במסיבת הפרידה בתל אביב: הראשון שדיבר הוא הרב א"י דיסקין. דיבר כשעה אודות מס"נ של ליובאוויטש ברוסיה ובאמעריקה, ואודות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

יום ג', אדר"ח אלול, תשט"ז, כפר חב"ד.

נסענו לתל אביב ושם נחלקנו לשתי קבוצות, קארף, קרינסקי, עדעלמאן, לבקר הקאנסל האמעריקאי לסדר אודות אלו שהזכיר הקאנסל אתמול שאין להם כל ניירותיהם. וגם לבקר אנשים פרטים. והשאר לפגוש עם הפעילים, ואח"כ לנסוע לחיפה לבקר מר שז"ר שנמצא שם בנאות דשא.

אחרי הביקור להקנסאל, נסעו ג' הנ"ל לבית הרב קאראסיק לסדר הביקורים להאנשים פרטים.

בתחלה ביקרו יחד עם הרב קאראסיק, את הרב ישראל משה ברבש, וישבו אצלו כחצי שעה. ביקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש ואמר שיכתוב לו בעצמו בקרוב.

אח"כ הלכו לבקר ר' ברוך אלי' שניאורסאן. אצלו ישבו כעשרים מינוט. בני ביתו לא היו שם. גם הוא ביקש למסור פ"ש לכ"ק אד"ש והלך עמנו להראות לנו בית גיסו מר פריבט, שדר ג"כ בבית זו אבל בדירה אחרת, ואצלם ישבו כחצי שעה. הזכירו שבנם שנמצא באמעריקא הי' אצל כ"ק אד"ש איזה שבועות מלפנים. בקשו למסור פ"ש לכ"ק אד"ש.

אח"כ ביקרו מר ארי' הלוי הורוויץ וישבו אצלו שעה וחצי, בביתו התפללו תפלת מנחה. התחיל בעצמו לדבר אודות החבילות ששולח לכ"ק אד"ש וגם הראה להם חבילה שכמעט מוכן לשלחה, ואמרו לו שבטח ימשיך פעילות החבילות, כי טוב מאד הדבר ויש מזה תועלת.

הרבה לשאול אודות כוונת השליחות, וכשאמרו לו שיש עוד ענינים שאין רשאים לספרו, פסק.

אמר, שדעתו שצ"ל כאן בא"י איש מחוץ לארץ, היינו שלא יהי' לו שום פניות, לנהל המוסדות חב"ד ולא יתעסק בשום ענין זולת זה, כי לדעתו אין שם איש כזה.

אח"כ הלכו ג' הנ"ל לבית הרב זיסלין כי הפציר מאד שנבוא אצלו, וסידרנו שאחד הביקורים בת"א ילכו ב' הנ"ל לביתו ושם יחכה על אלו שנסעו לחיפה.

לאחר ישיבה כחצי שעה נכנסו השאר בדרך חזרתם מחיפה, וישבנו שם עד שעה העשירית.

בעת הפרידה ביקש להזכירו לכ"ק אד"ש, כי שניהם עשו ועושים הרבה לטובת הישיבה, בין בגוף בין בממון, ובזמן האחרון נדבו סכומים גדולים להישיבה, מחה"פ העבר עד היום נדבו אלף לירא.

נסענו חזרה לכפר חב"ד, ושם הי' תגלחת אצל בנו של ר' ישראל קוק, ישבנו שם מעט ואח"כ הלכו כל הנאספים להחצר סמוך להביהכ"נ והתועדו עד אור היום.

בעת הפגישה עם הפעילים שסידר שד"ב ליפשיץ, הדגימו לפנינו פרטים מעבודתם בהמעברות, והת"ת שמסדרים שם, וכן אודות הילדים ששולחים לישיבות. ההוצאות שלהם, הנה מארצה"ב מקבלים איזה אלפים דאלער בכל שנה, לבד מה שמקבלים מהמשרדים באה"ק ת"ו.

המנהל שלהם הוא שד"ב ליפשיץ, והפועל היחידי שמקבל שכירות הוא ר' ישראל ליבוב.

על שאלתנו לליפשיץ מפני מה אינו פועל שהפעילים יתקרבו לחסידות, ענה שאם הי' בארצה"ב מי שיתעניין בענייניהם ובהפאלאטיק שלהם, אז היו יכולים לפעול הרבה בזה. באיזה פרטים יהי' ההתענינות, לא הי' שעת הכושר לברר.

אח"כ נסעו יחד עם ר' פנחס אלטהויז לחיפה לבקר מר שז"ר, והגיעו לשם בשעה 4:30. ר' פנחס טלפן לשז"ר ואמר לבוא בשעה בשעה 6:00. בנתיים ביקרו הישיבה שלנו דשם והתפללו שם תפלת מנחה.

הגיעו לשז"ר בשעה המדובר, והוא נמצא שם בבית הבראה קופת חולים (במטבח יש משגיח מגודל זקן), שאלנו עליו והראו לנו אפוא נמצא מרחוק. ראינו שיושב על המרפסת ומשוחח עם עוד א'. כשראנו הלך לחדרו לבש כובע ויצא לקראתנו. נכנסנו לחדר האורחים (חדר כללי של הבית הבראה לקבל אורחים) גם זה שהי' עמו הי' נוכח, שמו קליבאנאף שהי' חבר הכנסת לשעבר. קבלנו בסבר פנים יפות ושוחחנו כשעה.

שאלונו איזה שאלות בלתי נעימות לנו, והם: איזה רושם עשה עלינו אה"ק ת"ו, השבנו שביקרנו בהישיבות ומוסדות התורה וב"ה השאירו עלינו רושם חזק. כן היינו בהמעברות, ולדאבוננו חסר שם אידישקייט.

על שאלתו מה פעלנו באה"ק, השבנו שעוררנו בהרבה מקומות אודות לימוד דא"ח, ועשינו בהרבה מקומות קביעות עתים ללימוד דא"ח, חיזקנו את עבודת צא"ח, ויסדנו עוד סניפים באה"ק ת"ו.

שאל עוד, איזה רושם עשה עלינו הכפר. וענינו שזהו ליובאוויטש שבליובאוויטש, תשובה זו מצא חן.

האם נתקלקלו אנ"ש בעיני פאליטיק או מפלגות? וענינו: לא.

אמר, כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה הי' מפחד לשלוח את אנ"ש לאה"ק מפני שעניני הפאליטיק יפעלו עליהם לרעה ח"ו, והיות שהננו רואים שב"ה נשאר על עמדם א"כ צריכים לשלוח עתה עוד מאנ"ש, והוא יכול לסדר מאות מאות אנשים למורים וכו' רק שיהיו ראויים לכך שידעו תנ"ך ויהיו אוהבי ארץ. ויכלו לשלחם למקומות חוץ כמו אוראגווי, ארגנטינא ועוד. אבל זה רק אחר שיהיו בארץ, וזה הוא נוטל על אחריותו.

אח"כ דיבר מה שיהי' הפ"ש שלנו לכ"ק אד"ש, שבאה"ק יכולים לפעול הרבה. וצריכים לנסוע לשם. וכן הנה השליחות שלנו הוא בטח גם מהתם להכא היינו שכשנבוא לארצה"ב בודאי ישלח אותנו כ"ק אד"ש למקומות שונים בארצה"ב שלכן שלח משלחת גדולה כ"כ, הנה כשניסע למקומות יהודים, הנה כמו שבא"י כמו שספרנו, האבין מיר אריינגעבען אין אידישקייט חב"ד [הכנסנו חב"ד ביהדות], כן זאלען מיר אריינגעבען אין חב"ד אהבת א"י [נכניס בחב"ד אהבת ארץ ישראל].

אמר שבליובאוויטש הי' זמנים שונים. זמנים שהיו עומדים בקירוב לא"י וזמנים להיפך. וכלשון החסידות, בכיסוי ובגילוי. וכעת אינו יודע איך הוא המצב.

מסר פ"ש לבבית לכ"ק אד"ש, ואמר שבדעתו להיות בקרוב בארצה"ב.

לא הי' שעת הכושר לדבר עמו בפרטיות אודות ההיתר יציאה, רק הזכרנו אודות השני תל' מאיר פרידמאן וישראל ליפשי, וגם בכללות לבוא בעזרה בענינים אלו.

אח"כ נסענו לת"א לבית הרב זיסלין.

ד', בדר"ח אלול, תשט"ז

עזבנו הכפר בשעה 10:45 בבקר, ונסענו לשדה התעופה בלוויית שני באסעס מלאים אנשים. כשהגענו לשם היו כבר מאות נאספים שבאו ללוות אותנו,

וברכו אותנו בברכת נסיעה צלחה, כוח"ט, ובקשו למסור פ"ש לכ"ק אד"ש. ובפה אחד בקשו כולם להתראות עם כ"ק אד"ש, רצונינו לראות את מלכינו.

בעת הפרידה הי' ניכר התרגשות גדולה על המלוים עד שאחדים היו בוכים. כל משך ביקורינו כאן יקרו וכיבדו אותנו בכל מאדם, ומצד כבוד המשלח, חפש כאו"א אחר דרך לשמשינו באיזה אופן שתהי', והי' זכות לאלו שנכנס אף אחד מאתנו לביתם לבקרם, בכל עת היו אתנו אחדים מאנ"ש.

לא הרהיב שום איש לדבר בפנינו למקטנם ועד גדולם, כי תשוקתם הי' רק לשמוע איזה שיחה או דיבור, איזה הנהגה או תנועה מכ"ק אד"ש, כמה פעמים בקשנו מכמה מזקני אנ"ש להתועד, ולא רצו בשום אופן. כ"ז מראה ביטולם הפנימי לכ"ק אד"ש וצימאון נפשם להיות כרצונו ולהתראות עמו.

בכלל בכל המקומות ובפרט בא"י, ביקשו כולם, לא רק אנ"ש אלא אפי' אחרים, ואפי' כאלו שאינם דתיים אבל יש בהם הנקודה הבערת, מתי יסע כ"ק אד"ש לא"י לכה"פ על זמן מה.

כל אנ"ש הם מסורים ונתונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א בנפשם ומאדם, ומוכנים בכל עת ממש לקיים כל הגה שיצא מפיו הק', ורק שחסר מעט ועד מארגן ומסדר, ונקוה שבעת ביקורינו שם פעלנו לפי"ע בזה, אבל מצד עצמם מוכנים הם לעשות ולפעול כל ציווי ופקודת נשיאנו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

זמן הנסיעה הי' קבוע לשעה 12:00, וקודם לזה עברנו בדיקת הניירות והמכס, וישבנו לחכות עד רשות הכניסה לאוירון, המלוים ניגנו בעת מעשה ניגונים שונים, על המרפסת.

מעט קודם 12:00 ניתן רשות לעלות להמטוס. בלכתנו למטוס עמדנו בשדה תעופה ורקדנו בניגון כי בשמחה, וכל המלוים שעמדו לא כ"כ רחוק ממנו על המרפסת ניגנו ג"כ, צילמו אותנו הרבה פעמים. עלינו למטוס לנסוע להתראות עם כ"ק אד"ש, והמלוים נשאו שם בתקוה טובה כי גם הם יזכו מקרוב לראות את פני מלכנו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשעת 12:15 זו המטוס ממקומו ונסע עד המקום שמשם צריך להמריא, שם עמד יותר מעשר דקות, שזהו יותר מכפי הרגיל. ופתאום הכריזו שבמטוס נתגלה בדק וכי חוזרים לשדה התעופה עד תיקון הבדק, שיימשך כשעה.

יצאנו מהמטוס, חלק הגדול המלוים עוד עמד על הגוזזטרא, אבל לא הרשו לנו לצאת אליהם, רק מרחוק אמרנו להם סיבת ההעכבה, ואז הכניסונו לחדר גדול (מסעדה), ששם עלינו לחכות עד תיקון המטוס.

לכאוף"א מהנוסעים נתנו ארוחת הצהרים, אנחנו הזמנו עבורנו אכל ממסעדה "קאפעלאוויטש" שכפי דברי הרב קראסיק הוא בתכלית ההידור והכשרות.

הביאו עבורנו שמונה קופסות חתומות שכתוב עליהן שזהו תחת השגחת הרבנות הראשית (שמענו מכבר שעניני האכילה שנותנים באירונים הוא תחת השגחת הנ"ל). שאלנו אם זה האוכל שהזמנו מתחילה, וענו לנו שכן.

מ"מ לא סמכנו עליהם, בקשנו את רי"ל זלמנוב - שעוד הי' שם - לטלפן לקאפלוביץ ולשאול אם לקחו ממנו אוכל, הרי"ל טלפן וענו לו שבאו מאל-על, וכשענו להם שצריכים לחכות כשעה, הלכו להם, ולא לקחו כלום.

כששמענו זאת הלכנו להמשרד שלהם בשדה התעופה בטענה, מה זאת? נניח שלא הי' ביכולתם להשיג עבורנו אוכל, אבל מפני מה סלפו ואמרו שזהו מקאפעלאוויטש? בה בשעה שיודעים הם שאוכל אחר אין לנו אוכלים. ענו לנו שגם הם טעו וחשבו שזהו האוכל מה שהזמנו.

לא הסתפקנו בזה וקראנו למנהל הראשי של המשרד, ספרנו לו מה שקרה, והסכים שאי"ז נכון ואם הי' יודע מי שאמר לנו כזאת, הי' מגרשו מהמשרד.

ואמר שכבר מאוחר להזמין אוכל מהמסעדה הנ"ל, וישתדל שיהי' לנו די פירות ירקות וגם לחם.

קיבל את הצעתנו לשלוח מברק למשפחת שם-טוב ללונדון שיכינו עבורנו אוכל, ומי שהוא מחברת "אל-על" יביאהו לשדה תעופה בזמן שנעבור דרך שם. כתבנו לו את המברק והבטיח לשלחו תיכף ומיד ללונדון.

בינתיים נודע כי המטוס יטוס בשעה 4:00 אחרי הצהרים, ועלינו עוד לחכות כשעתים וחצי.

המלואים כבר הלכו כי חשבו שנסע בעוד שעה, וגם לא נתנו הרשות להתראות עמם כנ"ל, אבל אח"כ כשנודע שנסע בארבע נתנו לנו רשות לצאת מהמסעדה ולהתראות עמם, אבל כנ"ל לא נשארו כי אם איזה בחורי הישיבה דלוד, וגם רי"ל זלמנוב בראשם.

תפלת המנחה התפללנו בשדה התעופה.

בשעה 3:55 עלינו לטוס, ובעוד דקות מספר המריא המטוס.

נסעו עמנו במטוס שני חברים מהבי"ד הגדול של אר"י, שנוסעים עד לונדון, א' מהם הוא הספרא דדיינא שלהם (שמו של אחד מהם הוא הרב זולטי).

בהנוגע לענין האניות אמרו כמדומה הם שאסור הוא, וגם שמעו ממכתבי כ"ק אד"ש, אבל רוצים לראות בעצמם אופן הנהגת האניות.

כן נסע אתנו הרב וואלגעלערנטער (בפעם הראשונה נפגשנו אתו בבית הרב הרצוג, ר"פ אלטהויז אמר שהוא מעכב את איסור נסיעת האניות, ואח"כ נפגשנו עמו עו"פ במסעדת "פישער" בירושות"ו, וכשאמר שהוא יסע אתנו יחד במטוס ורוצה להכנס לכ"ק אד"ש ליחידות, יעצנו לו להבריק מברק שיכנס ליחידות תיכף בבואו מאה"ק ת"ו). בעת הנסיעה עבר על יותר מב' פרקים בתניא בסיוע שד"ב שם-טוב.

דיברו עמו אודות ענין האניות, וענה שהדבר צריך עוד חקירה ודרישה, וכן אין נראה בעיניו הדבר להעמיד את האני' על יום שלם באמצע הים מפני סכנת נשיבת הרוחות.

בשעה 7:30 הגענו לאתונה, שם הי' הזמן 6:30, שם התעכבנו כשעה, משם נסענו הלאה ובשעה 1:00 בלילה (זמן בעלג'י. ובאה"ק ת"ו הוא 3:00 לילה) באנו לבריסקעל, גם שם שהינו שעה, ונסענו ללונדון איפה שהגענו 3:15.

בנסיעתנו מאתונה לבריסקעל התפללנו תפלת ערבית בציבור, ואיזה מהנוסעים הצטרפו אלינו.

שד"ב שם-טוב קיבל רשות לצאת להתראות עם משפחתו. לשדה תעופה באו:

אחותו של שד"ב ש"ט, ר' שמואל מ"מ ליבעראוו, ור' אברהם ערליכמאן. בהנוגע להאוכל אמרו שלא קיבלו שום מברק אודות זה. בלונדון התעכבנו כשתי שעות, ומשם המשכנו את דרכנו הלאה.

אחר נסיעה של חמש שעות רצופות הגענו לקופליק שבאייסלאנד. נודע לנו שהלחם וירקות שהביאו מאה"ק ת"ו נשאר בלונדון, כי שם לוקחים אוכל חדש, ומשם עד ניו-יורק אכלנו רק פירות ומעט מיני מזונות שהי' עמנו. בין לאנדאן לקופליק התפללנו תפלת שחרית, וגם כאן הצטרפו איזה מהנוסעים.

כשהגענו לקופליק הי' שם שעה 9:30 יום ה' בוקר. בהאולם שם נמצאים ה' שעונים, ומראים זמן ניו-יורק: 5:30 בבקר, לונדון: 10:30, זמן ברלין 10:30. באר"י הוא 12:30.

היינו שם כשעה ונסענו כמעט שבע שעות רצופות עד שהגענו לגוז-בעיי בקנדה. השעה 2:15 צהריים.

3:10 עוזבים את גוז-בעיי בדרך לניו-יורק.

בשעה 7:00 ערב נחת המטוס שלנו, מס' 207, בשדה התעופה איידעלוויילד ניו-יורק.

זמן כל הנסיעה הוא ל"ד שעות. זמן תעופה כ"ח שעות בערך.

כשירדנו מהמטוס ראינו שהרבה בחורים וגם איזה אברכים מחכים עלינו.

עברנו את בדיקת הניירות והמכס שארך יותר על חצי שעה.

ואח"כ יצאנו בשעט"מ והבחורים ואברכים שבאו לקראתנו פגשונו בשמחה רבה, ובאהבת רעים.

בתחילה עשו קשיים עם הניירות של שד"ב ש"ט, אבל אח"כ הרשו לו ללכת בתנאי שלמחר ילך לסדרם.

נסענו לכ"ק אד"ש ובאנו שמה בשעה 9:15.

הלכנו תיכף לבית טבילה כי חשבנו שתיכף אחר תפלת ערבית ניכנס לכ"ק אד"ש.

זכינו לראות את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת שיצא להתפלל תפלת ערבית. לא ראינו אותו שלושה וארבעים יום, מיום ד'ח"י תמוז עד יום ה' ב' אלול התשט"ז.

אחר תפלת ערבית מסר לנו הרב חדקוב בשם כ"ק אד"ש כי הלילה לא ניכנס אליו, וכי נלך לנוח.

הננו מקוים כי מחר נזכה להיכנס ליחידות, ויזכנו השי"ת להיות כלים לקבל ברכתו הקדושה.

הרב וואלגעלערנטער נכנס ליחידות לכ"ק אד"ש ויצא משם כשהוא שמח במאד, ואמר שהרב זוין לא הראה לו את מכתבי כ"ק אד"ש, וכעת אפשר יהי לעשות דבר מה בזה. והוסיף שאפשר שיתקשר בטלפון עם אה"ק ת"ו נדון זה.

עש"ק, פ' שופטים, ג' אלול תשט"ז, ברוקלין, נ.י.

בתחילת הצהריים נודע לנו שנכנס ליחידות לכ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה

נתקבצו כולנו, חוץ משמואל פאגעלמאן שלא ידע מזה, ונכנסנו בשעה 4:30.
אמר לנו כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"שלום עליכם

ווי איז געווען די ריזע צוריק?

די פרטים וועט איר מסתמא אריינגעבען בכתב.

רש"י בריינגט פון מכילתא אויפ'ן פסוק וישב משה את דברי העם גו' אז מ'דארף זאגען לשולחיו ווי מ'האט געטאהן די שליחות, הגם אז חזקה שליח עושה שליחותו וואס דאס איז א חזקה פון תורה, האט איהר זיכער געטאהן די שליחות, אבער דאס איז אלץ מצד אייך, אבער מצד דרך ארץ דארף מען איבערגעבען ווי דאס איז צוגענומען געווארען בא די מקבלים פון די מושפעים צו וועלכע מ'האט אייך געשיקט, און וואס האבן זיי געהאלפען אין דעם. פון די פרטים און פון די מוסדות. וואס דאס איז די דברי העם.

די אלע פרטים וועט איר מסתמא איבערגעבן בכתב, און דאס זאל זיין וואס שנעלער, כל זמן דאס איז נאך פריש. און אויך ווארום ס'איז נוגע צו ענינים של פועל און וואס מ'דארף אהין שרייבען. במילא וועט איר דאס אלץ שרייבען. הגם ס'איז געווען געשריבען, אבער ס'איז געווען בקיצור, וועט איר דאס ממלא זיין בכתב.

אזוי ווי אייער ענין איז געווען הפצת המעינות, זאלען זיך אפטאהן די ענינים ניט נאר ווי איהר האט גערעדט מצד כחות הגלויים, נאר אויך מצד דעם עצם הנשמה און מצד די כחות פון עצם הנשמה די ענינים וואס זיינען ניט אראפ בדיבור ומעשה. און דאס זאל נמשך ווערען לכאו"א מהענינים הפרטים.

אזוי ווי א פאר שבתים זיינען געווען חסרים, איז אזוי ווי עס איז שוין אופגעזעצט אין דפוס וועט איר נעמען די פרופס און דאס זאל פועל זיין אלע ענינים וואס דארפען זיך אפטאהן בשמיעת המאמר מפה אל פה כאילו ווי איר זיינט געווען דא.

(וחלק לכאו"א פרופ מהמאמר)

איהר זאלט האבען א כתיבה וחתימה טובה.

זאל זיין א פרייליכער שבת. מ'זאל הערן גוטע בשורות".

יצאנו מהחדר בשעה 4:35.

מוצש"ק פ' שופטים, ד' אלול, ברוקלין נ.י.

בש"ק הי' האופרופעניש של החתן הת' אהרן זאקאן שי', ונתנו את העליות למחותני החתונה, ואנחנו לא עלינו לתורה. קודם הגבהה חפצנו לברך ברכת הגומל, ואמר כ"ק אד"ש שבתפלת המנחה נעשה ג' מנינים וכל אחד יעלה לתורה ויברך אז ברכת הגומל.

אחר התפלה התוועדות.

אד"ש הופיע אחר שעה 1:00, קידש על היין.

כל השיחות - פרט לאחת שהיתה אודות החתונה - היו אודות שליחות, אד"ש צוה לנו לומר לחיים, וכן גם לנגן ניגון שהבאנו מאה"ק ת"ו, ואמר: שיש מר' נחמן מבראסלאוו שקחו מזמרת הארץ זהו קאי על ענין הזמרה (ניגון), שרנו את הניגון "הרבי שלנו צדיק דורנו", שמנגנים אותו התלמידים הספרדים בישיבתנו בלוד, וכן בהבתי ספר למלאכה ובבתי ספר של הרשת.

כן צוה לומר לחיים בשביל כל אחד מהשלוחים שנשארו באה"ק ת"ו, וכן בעד אלו שהתעסקו עמנו בהיותנו שם.

השיחות נרשמו בההנחה ע"י החוזר.

סיום ההתוועדות בשעה 3:50.

כפי פקודת אד"ש עשינו ג' מנינים לקריה"ת וכל אחד ואחד עלה לתורה ובירך ברכת הגומל.

אחר תפלת ערבית מסר לנו הרב חדקוב בשם כ"ק אד"ש, כי תוקף שליחותינו הוא עד יום השלישי, וכי עד אז עלינו לערוך את הפרטי-כל והדו"ח של הנסיעה. וכי באלו הימים אין לנו לעסוק בשום ענינים צדדיים.

אח"כ יצא פעם שני' ואמר שיום ג' הוא ג"כ בכלל זה, כי שייך הוא ליום הש"ק העבר, וגם אמר שכ"ק אד"ש ביקש את המראה מקומות מהפלפולים שאמרנו בדרך נסיעתנו.

השמטות:

את הניגון "הרבי שלנו" חיבר אותו הת' שמחה זילברשטרומ הי"ד, והוא מהניגונים הראשונים ששמענו בעת בואנו לאה"ק ת"ו.

יום ד' ח' אלול, ברוקלין נ.י.

כבר ד' ימים שאנו עובדים בהכנת הדו"ח מנסיעתנו בשליחות כ"ק אד"ש. אתמול בלילה בשעה 12:30 מסרנו מה שהי' מוכן, ואמרנו שעוד לא הספקנו להכין הכל וכי היום נגמור בעזה".

השעה היא 7:00 ערב, ועוד נשאר מעט לגמר הדו"ח. הננו מקוים שבעוד שעה יוגמר ונמסור הכל ליד כ"ק אד"ש.

יועזר השי"ת ששליחותינו תוכתר בהצלחה מופלגה למעלה מדרך הטבע.

הרב בוטמן שימש כגזבר של מסע השליחות ולהלן דו"ח ההוצאות כפי שרשם בשעתו.

הוצאות הדרך של שלוחי אד"ש

אנגלי' ובלגי'

	החשבון הוא בדולר
5.00	קניית הטראוועל טשעקס
83.00	כרטיסים לאנדאן-מאנטשעסטער
71.00	" מאנטשעסטער-גייטסהעד
75.00	" גייטסהעד-לאנדאן
10.00	קלינינג סוטס
35.00	שם-טוב עבור עשיית הניירות
20.00	הוצאות שונות
20.00	טעקסי לשדה תעופה
20.00	איחרנו את המטוס. טעקסי לתחנת הרכ'
15.00	אכו"ש (מאנגלי' לבלגי')
93.00	כרטיסי רכבת, אני' ורכבת עד בריסעל
6.00	כרטיסי רכבת מבריסעל לאנטווערפען
46.00	מלון באנטווערפען
8.00	טקסי לישיבת קאפעלן
15.00	הוצאות שונות
20.00	טקסי לשדה תעופה

542.00\$	ס"ה

איטאליא

	החשבון הוא בלירות איטלקיות
1.600	טקסי מתחנת הרכבת לביהכ"נ (מילאנא)
3.650	אכו"ש
15.000	טקסי לשדה תעופה
9.000	אוטובוס משדה תעופה העירה (ראט)
3.500	טקסי למלון
20.350	אכו"ש
18.400	מלון
7.000	הקצאות שונות
3.500	טקסי לתחנת האוטובוס
9.000	אוטובוס לשדה תעופה

93.000	ס"ה

מחיר הדולר בלירות איטלקיות הוא 600 לירות. מהרב פערלאו לוינו סך 30.000 לירות (\$50.00).

צרפת

	החשבון הוא בפרנקים
800	מברק לאד"ש
3850	קלינינג סוטס
600	הוצאות נסיעות בפריז
3.000	טקסי להרב קפלן רצוא ושוב
1.000	ילקוט בשביל עניני המזכירות
1.500	מברק לאד"ש (ע"ד ביקור לוצערן)
185	טלפון בפריז
15.000	מלון
5.000	הוצאות שונות
6.000	לזוסיא פאזנער

6.000	טקסי לשדה תעופה
3.000	מכס בשדה תעופה

47.835 פר'	ס"ה

בפריז קבלנו מהר"ר שי' ווילשאנסקי סך 170.000 פר'

שוויץ

	החשבון הוא בפרנקים של שוויץ
60.00	טקסי משדה תעופה
60.00	הוצאת הרב צאהלער
19.00	נסיעה להרב וויס לביהכ"נ ועוד
30.00	צילומים בשביל העיתון "מעריב"
137.00	נסיעה ללוזערן רצוא ושוב
20.00	לזוסיא פאזנער
405.00	הוצאות אכו"ש
2.00	רפואה
346.00	מלון, קלינינג וכיבוס
200.00	כרטיסי שינה למילאנא
16.00	טקסי לתחנת הרכבת
4.30	סבל
40.00	הוצאות שונות

1341.00	ס"ה

מחיר הפראנק השוויצארי הוא 15 פראנק צרפתיים, ההוצאות של שוויץ בפראנקים צרפתיים הוא 140.805. הפראנקים הצרפתיים שקבלנו בפריז החלפנום לפרנקים שוויצאריים.

החשבון הכללי של צרפת ושוויץ בפרנקים צרפתיים:

41.835	צרפת:
+ 140.805	שוויץ:

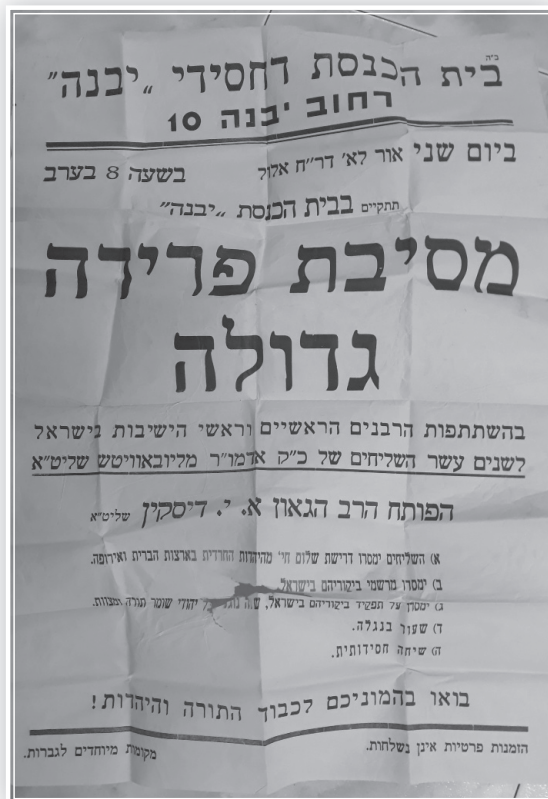
188.640 פר.	ס"ה

בצרפת החלפנו טראוועל טשעק ע"ס \$50.00 קבלנו עבורו סך \$17.50 פד.
 יחד עם מה שקבלנו בפריז עולה החשבון:

170.000
 17.500

 178.500 פר'.

את היציאה היתירה על השבת (1.140 פר) הוספנו מהשמונה דולר שנשאר
 לנו, כי הוצאות אנגלי' ובלג'י הם: 542.00, ובצרפת החלפנו עוד 50.00, כנ"ל, וביחד
 עולה זה: 592.00. וקבלנו ממל"ח סך \$600.00 ונמצא שנשאר עוד \$8.00 כנ"ל.
 לאיטליא באנו רק עם איזה דולרים. שם לוינו מהרב פערלאוו שי' סך \$50.00
 ועוד \$100.00 מהשלוחים (ממה שהי' להם משל עצמם) על מנת להחזירם
 באה"ק ת"ו, שתי לירות בעד כל דולר (200 ל"י).

כרזת מסיבת פרידה לשלוחים

לזכות

החתן הרה"ח **מאיר** והכלה המהוללה **חנה** שיחיו

פריימן

הוריהם

הרה"ח ר' **יוסף יצחק** ומרת **רות** שיחיו

פריימן

הרה"ח ר' **יהודה** ומרת **תרצה** שיחיו

בוטמן

זקניהם

הרה"ח הרב **ישעיהו** ומרת **זלטה** שיחיו

הרצל

הרה"ח ר' **אלימלך** ומרת **נעה נחמה** שיחיו

שחר

הרה"ח ר' **שלום דובער** ומרת **דבורה** שיחיו

בוטמן

הרה"ח ר' **צבי** ומרת **זהבה ברוריה** שיחיו

רוזנפלד

.

ולעילוי נשמת סב החתן

הרה"ח ר' **מאיר פריימן** ע"ה